

**úřad pro ochranu
osobních údajů**
the office for personal
data protection

**V Ý R O Č N Í
Z P R Á V A
2 0 0 5**

Zamyšlení předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů nad uplynulým obdobím

Uplynulý rok je z hlediska působnosti Úřadu obdobím dalšího, byť pomalého a mnohdy bolestného pronikání principu ochrany osobních údajů jakožto součásti ochrany soukromí do povědomí veřejnosti v České republice. Veřejnosti přitom chápeme nejen subjekty údajů, jejichž data a soukromí mají být na základě ústavy a zákona chráněny, ale také tzv. správce a zpracovatele osobních údajů, tedy právnické či fyzické osoby za zpracování údajů zodpovědné.

Jestliže jsem zmínil, že pronikání Úřadem prosazovaných principů do povědomí veřejnosti je někdy bolestné, pak proto, že se nelze při porušení zákona vyhnout ani uplatňování finančních sankcí a nápravných opatření. Bolestné ovšem může být i pro subjekty údajů, pokud z neznalosti či ignorance vůči svým právům si samy své soukromí nestřeží a svá osobní data či souhlas s jejich využíváním poskytují bez uvážení. Zásah Úřadu, pokud je v takovém případě vůbec možný, nemusí být vždy dostatečnou „náplastí“ na způsobené morální či materiální škody.

Samotné finanční sankce, případně nápravná opatření sice působí razantně, nejsou však cílem snažení Úřadu, ani jediným nástrojem prosazování zásad ochrany osobních údajů a šíření vědomostí o jednom ze základních lidských práv a jeho významu pro kvalitu života jednotlivce v demokratické společnosti. Úřad se na povědomí veřejnosti snažil působit prostřednictvím informací ve vlastních publikacích (Věstník, Bulletin), na webových stránkách, na pravidelných tiskových konferencích i v rozsáhlé letákové akci. O určitých dílčích úspěších v pronikání do povědomí veřejnosti svědčí i uplynulém období i nárůst dotazů a vyžádaných konzultací, vyšší účast zástupců sdělovacích prostředků na tiskových konferencích a růst počtu zaznamenaných ohlasů v médiích, ale také větší objem obdržených stížností a podnětů. Celkovou informovanost správců i subjektů údajů nicméně stále ještě můžeme označit za úhor, který si vyžádá mnohaleté úsilí.

Hlavní povinností Úřadu jakožto dozorového orgánu je ovšem vyřizování stížností a provádění kontrol, ať už incidenčních na základě obdržených podnětů a stížností, nebo naplánovaných se zaměřením do oblastí zvýšeného zájmu Úřadu. Růst stížností a jimi vyvolaný počet inspekcí na místě, jiných kontrolních aktivit a správních řízení nesouvisí pouze s rozšířeným povědomím jednotlivců o právech a možnostech jejich uplatnění, ale je také důsledkem posílení a rozšíření dozorových a sankčních kompetencí od roku 2004 v oblasti rodných čísel (novelou zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech) a zejména také v oblasti nevyžádaných obchodních sdělení přijetím zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti (nepřesně označovaného jako tzv. antispamový zákon). K tomu ještě s účinností k 1. 5. 2005 přibyl zákon o elektronických komunikacích (č. 127/2005 Sb.), v jehož rámci vykonává Úřad rovněž dozor nad dodržováním ustanovení týkajících se zpracování osobních údajů. Se zvýšenými úkoly se Úřad musel vypořádávat při nezměněném stavu zaměstnanců, k jejichž mírnému nárůstu by mělo dojít až v následném období.

K rozvíjení aktivit a posilování pozice Úřadu docházelo v roce 2005 nejen na domácí půdě, ale i v zahraničí, v rámci světové rodiny ochránců dat a partnerských dozorových institucí. Prioritní spolupráce s EU se rozvíjela ještě před vstupem do EU, kdy byli zástupci Úřadu zváni na zasedání a akce organizované Ev-

ropskou komisí většinou v pozici pozorovatelů. Z prostředků EU byly hrazeny i projekty podporující docílení standardní úrovně dozorových činností Úřadu v některých obtížnějších oblastech, a to včetně činností ve sféře bezpečnosti a vnitra, tedy tzv. třetího pilíře EU. Se vstupem České republiky do EU tato spolupráce získává novou kvalitu; Úřad se účastní zasedání poradních orgánů Evropské komise s plnou možností prosazovat své názory v diskusích i v hlasování a spoluvytvářet tak společnou politiku a společné přístupy a stanoviska užitečná pro domácí interpretační a aplikační praxi. Výrazem uznání mezinárodní pozice Úřadu je schválení projektu pomoci Bosně a Hercegovině při vytváření legislativně a institucionálně funkčního systému ochrany osobních údajů v rámci programu EU na podporu stabilizace situace zemí západního Balkánu. Úřad zde již vystupuje jako poskytovatel „know-how“, a to ve spolupráci se španělskou agenturou ochrany dat, s níž udržuje nadstandardní bilaterální kontakty prakticky od svého vzniku.

Pravidelná mezinárodní setkávání zástupců nezávislých dozorových orgánů ochrany dat prokazují, že při snaze o vytipování základních oblastí se zvýšenými riziky pro soukromí osob z hlediska ochrany jejich osobních údajů se závěry ochránců dat z jednotlivých členských zemí EU a řady dalších států vzácně shodují. I přes určitá historicky daná specifika ČR (jako je například odtajnění svazků bývalé Státní bezpečnosti, široké využívání rodného čísla) dochází k obdobným závěrům i Úřad na základě poznatků z tuzemské praxe. Některé, z pohledu ochrany osobních údajů vysoce problémové jevy, jdou napříč sektory – sem patří například otázky rozvoje nových technologií (internet a s ním spojené služby, využívání biometrických údajů, technologie typu RFID), zavádění kamerových systémů apod.

Ve veřejném sektoru je na místě varovat před nevyváženým přístupem k posilování veřejné bezpečnosti a bezpečnosti státu na jedné straně a základním právům jednotlivce, včetně práva na soukromí na straně druhé. Jedná se zejména o některá prováděná, chystaná nebo diskutovaná bezpečnostní opatření, zdůvodňovaná obvykle bojem proti terorismu s tendencí postupného rozšiřování i na jiné druhy trestné činnosti, s plošným dopadem do soukromí nesmírně širokého okruhu osob. Je třeba zdůraznit, že jsou to v naprosté většině osoby nevinné, které neměly, nemají a nebudou mít s jakoukoli trestnou činností nic společného. Příkladem je povinnost podnikatelských subjektů uchovávat nad rámec svých běžných činností a úřadům předávat osobní údaje svých klientů, jako jsou provozní data poskytovatelů telekomunikačních a internetových služeb nebo identifikační údaje pasažérů leteckých dopravců. Adekvátnost zpracování tak obrovského množství údajů, nepochybně zneužitelných a částečně i citlivých (např. lokalizační údaje, které mohou nabýt za určitých okolností povahy citlivých informací) vzhledem k očekávanému bezpečnostnímu efektu, nebyla nikdy věrohodně dokladována. Zavádění biometrických prvků do cestovních a jiných dokladů, jako další příklad, je kromě možností zneužití spojeno i s hrozbou traumatizace subjektů údajů v důsledku omylů způsobených nedokonalostmi nově zaváděné techniky či technologií.

V rámci veřejného sektoru považuje Úřad za vysoce rizikové i rozsáhlé databáze a centrální registry, od obchodního rejstříku, přes zdravotnické a demografické registry, až například po katastr nemovitostí, a zejména současné tendence k jejich propojování a zpřístupňování stále širšímu okruhu subjektů. Rostoucí nebezpečí zneužití, včetně tzv. „krádeže identity“, je zřejmé.

V soukromém sektoru bych zmínil dvě výrazně rizikové oblasti. Jednoznačně sem patří bankovníctví a celá sféra poskytování finančních služeb, včetně leasingu. Typicky slabší pozice klienta-fyzické osoby na finančním trhu, vyplývající z povahy podnikání a podnikatelských subjektů a částečně i specifické legislativy, je dále oslabována určitým informačním monopolem spojeným se superregistry s dlužnickými a jinými klientskými informacemi. Přehnané uplatňování zásady podnikatelské obezřetnosti („Poznej svého klienta“), a to nejen v souvislosti s regi-

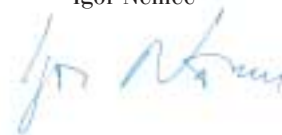
stry, v kombinaci s již zmíněnou oslabenou pozicí klienta, vedou k vyžadování neadekvátního rozsahu údajů. A vedou také k pochybnostem o svobodné povaze udělování souhlasu subjektem údajů tam, kde je jím ze zákona podmíněno zpracování dat.

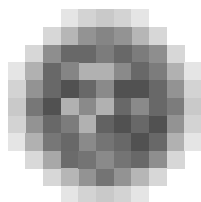
Zvýšená rizika z hlediska ochrany osobních údajů se objevují rovněž u velkých nadnárodních korporací, vzhledem k jejich tendencím převádět údaje svých zaměstnanců a/nebo klientů do zahraničí a zpracovávat je centralizovaně, obvykle v sídle mateřské společnosti, často s možností sdílení centralizovaných dat dceřinými společnostmi, pobočkami apod. To se může stát velice problémovou záležitostí, jestliže centrum zpracování či napojené pobočky jsou umístěny v zemích s neadekvátní legislativou. Zpravidla nedokonalé nebo obtížně vymahatelné vnitřní předpisy korporací většinou nepředstavují dostatečné záruky pro náležité zacházení s osobními údaji.

Ve světle zpráv, které na sklonku loňského roku přinesla média, o katastrofálním dopadu nedostatečné legislativy v oblasti ochrany osobních údajů ve Spojených státech amerických a finančních důsledků, které tento fakt vyvolal, je nepochybné, že úsilí, jež je ochraně osobních údajů věnováno v České republice – a je stále ještě občas zpochybňováno, není ani přehnanou, ani nadbytečnou legislativní péčí. Zpřesnění zákona, které Úřad v příštím roce hodlá provést, zejména po zkušenostech s plněním povinnosti postihovat nevyžádaná obchodní sdělení a zajistit možnost efektivnějšího výkonu kontroly, naopak vychází z velmi detailního vidění nových problémů, které je třeba pro dobrou ochranu soukromí občanů zajistit. Obdobně tomu bude také při vyvíjení velmi soustředěného úsilí v osvětlování aplikačních principů zákona o ochraně osobních údajů. Úřad se stále setkává se situacemi, kdy je zákon tu označován za překážku v dobrém zajišťování povinností např. samosprávných orgánů, či naopak je využíván jako argument při neochotě chápat oprávněnost požadavků občanů při poskytování transparentní služby, která je z hlediska zájmu společnosti nezpochybnitelná.

Přihlédnu-li ještě k mezinárodním aktivitám a závazkům, které Úřad čekají v roce 2006, s jistotou musím konstatovat, že je před námi náročný rok. Věřím ale v ty organizační změny, kterými Úřad prošel a prochází, a věřím také v obětavou a kompetentní práci týmu pracovníků, který řídím. Proto nemám nejmenší obavy, že rok 2006 zaskočí Úřad jakýmikoliv neřešitelnými úkoly.

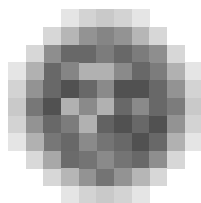
Igor Němec

Obsah

Zamyšlení předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů nad uplynulým obdobím	2
Činnost Úřadu v číslech – rok 2005 (souhrnná tabulka)	6
Dozorová činnost Úřadu	8
Úvodní část	8
Vyřizování stížností	9
Nevyžádaná obchodní sdělení	13
Správní trestání	15
Registrace	21
Činnost Úřadu v oblasti legislativní a právní	27
Inspektoři Úřadu – poznatky z kontrol provedených v roce 2005	31
Styky se zahraničím a zapojení Úřadu do mezinárodní spolupráce	34
Úřad, sdělovací prostředky a komunikační nástroje	43
Správa a rozvoj informačního systému	47
Personální zabezpečení Úřadu	49
Hospodaření Úřadu	51
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	55

Činnost Úřadu v číslech – rok 2005

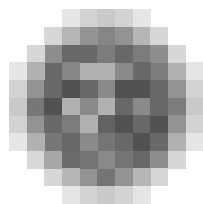
Dotazy	e-mailové dotazy	1 117
	dotazy došlé poštou	1 280
Stížnosti	přijaté podle zákona č. 101/2000 Sb.	408
Kontrolní činnost	Celkem kontrol	94 + 113*
	ukončeno	80 + 88*
	dle plánu	14
	incidenčních kontrol	67 + 113*
Nevyžádaná obchodní sdělení	Podnětů celkem dle zákona č. 480/2004 Sb.	1 105
	Správní delikty celkem	17
	Uložené pokuty	16
	Zastavení řízení	2
Správní trestání**	Přijato podnětů celkem	73
	Rozhodnutí o uložení pokuty	43
Registrace	Celkem podáno oznámení	27 141
	V roce 2005 podáno oznámení	1 099
	Zaregistrováno zpracování	25 054
	Zaregistrováno správců	22 128
	Zrušeno registrací	735
	Podáno oznámení o změně zpracování	582
	Celkový počet žádostí o předání osobních údajů do zahraničí (§ 27 zákona č. 101/2000 Sb.)	684
	Rozhodnutí, která předání osobních údajů do zahraničí povolují	625
	Rozhodnutí, která předání osobních údajů do zahraničí zamítají	16
	Řízení zastaveno podle § 30 zák. č. 71/1967 Sb., na žádost účastníka řízení	13
	Jiná rozhodnutí	30
	Připomínkované legislativní návrhy	Zákony
Vyhlášky		101
Nařízení vlády		28
Ostatní		68

Instituce, jejichž materiály (nejen legislativní povahy) byly připomínkovány	Český báňský úřad	3
	Český úřad zeměměřický a katastrální	1
	Český statistický úřad	6
	Státní úřad pro jadernou bezpečnost	6
	Úřad průmyslového vlastnictví	1
	Úřad vlády	11
	Ministerstvo informatiky	8
	Ministerstvo životního prostředí	25
	Ministerstvo práce a sociálních věcí	13
	Ministerstvo dopravy a spojů	21
	Ministerstvo vnitra	33
	Ministerstvo obrany	2
	Ministerstvo zahraničních věcí	3
	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	20
	Ministerstvo spravedlnosti	17
	Ministerstvo zdravotnictví	42
	Ministerstvo financí	12
	Ministerstvo pro místní rozvoj	17
	Ministerstvo kultury	3
	Ministerstvo průmyslu a obchodu	17
Národní bezpečnostní úřad	8	
Osobní konzultace	Konzultace poskytované občanům a institucím	49
Přednášky, semináře	(aktivní vystoupení)	42
Publikované materiály	Věstník Úřadu (počet částek)	4
	Bulletin Úřadu (počet čísel)	2
	Stanoviska Úřadu / „K problémům z praxe“ / Z rozhodovací činnosti Úřadu	3 / 4 / 15
	Překlady zahraničních dokumentů	11
	Tiskové zprávy a sdělení pro média	13
	Další podkladové materiály pro potřeby médií	274
Tiskové konference	Pravidelné TK Úřadu	4
	Mimořádné	–

* *Kontroly nevyžádaných obchodních sdělení, dle povinnosti ukládané Úřadu zákonem č. 480/2004 Sb., v platném znění (Blíže k problematice viz s. 13)*

** *Podrobnější tabulka: viz s. 20*

(Tabulka zobrazuje stav ke 31. 12. 2005.)

Dozorová činnost Úřadu

I. Úvodní část

Výkon dozorové činnosti Úřadu je zásadní a nejdůležitější aktivitou tohoto nezávislého správního úřadu. Vzhledem k některým negativním zkušenostem z předcházejících let a v návaznosti na novelizaci zákona o ochraně osobních údajů provedenou zákonem č. 439/2004 Sb., kdy s účinností od 26. července 2004 byly vytvořeny nové právní podmínky pro výkon dozoru i kontroly, a také s ohledem na rozšiřující se kompetence Úřadu v oblasti ochrany soukromí při zasílání obchodních sdělení vymezené zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti) došlo ještě koncem roku 2004 k poměrně zásadní organizační změně Úřadu týkající se právě kontrolní a správní agendy.

Tato změna byla vyvolána rovněž usnesením Senátu č. 458/2004, kterým bylo doporučeno předsedovi Úřadu provést některá organizační opatření, jež by vedla ke zlepšení podmínek pro výkon činnosti inspektorů Úřadu. Všechny tyto okolnosti vyústily v to, že předseda Úřadu vydal nový organizační předpis o vytvoření sekce kontrolních a správních činností (dále také „sekce“) jako nového samostatného útvaru, jemuž bylo uloženo provádět jak analýzu došlých podnětů a stížností na porušení práv a povinností při ochraně osobních údajů, tak kontrolní činnost řízenou inspektory Úřadu a rovněž činnost správních agend, týkající se prvoinstančních rozhodnutí o uložení sankce za porušení zákona o ochraně osobních údajů, případně rozhodnutí o uložení přestupku nebo pokuty podle zvláštního zákona, který tuto kompetenci Úřadu svěřil. Samostatným článkem sekce se stal útvar registrační, vykonávající všechny činnosti související s registrační agendou podle § 16 až 18 zákona o ochraně osobních údajů a dále činnosti související s agendou podle § 27 tohoto zákona, tj. s procesem předávání osobních údajů do jiných států.

Zkušenosti po více než roční existenci sekce ukázaly, že tento krok byl správný, neboť došlo k většímu sblížení pracovišť, která vykonávala agendu v oblasti kontrolních a dozorových činností. To, že jde o velmi náročnou činnost, dokazují dále přiložené přehledy. I když jde pouze o statistické údaje, nelze nepřipomenout, že vzhledem k personální kapacitě pracovníků Úřadu jsou na jednoho zaměstnance sekce Úřadu v porovnání s obdobnými úřady kladeny mnohem vyšší nároky, neboť kromě odborné specializace v oblasti práva a kontroly musí znát agendu ochrany soukromí jako průřezovou agendu mnoha oborů práva, a to jak v oblasti veřejnoprávní, tak v oblasti soukromoprávní. Tato skutečnost se negativně promítla do poměrně vysoké fluktuace pracovníků sekce, kdy se někteří z nich dostatečně nepřizpůsobili novým pracovním nárokům a raději se rozhodli z Úřadu odejít. Tato skutečnost na druhé straně vytvořila podmínky pro nástup nových zaměstnanců, kteří bez souvislosti s předchozími poměry a vztahy dokázali nové podmínky akceptovat a obohatili tak dosavadní zkušenosti Úřadu.

Snaha zlepšit podmínky pro výkon dozorové činnosti Úřadu je jedním ze základních kroků nového předsedy Úřadu, který tento záměr deklaroval již v souvislosti s volbou své osoby v Senátu. To, že nezůstalo jen u prohlášení, lze dnes dolo-

žit i na následných krocích, které již byly realizovány, nebo na krocích, které jsou připraveny s účinností od 1. ledna 2006. Prvním z nich byla již v říjnu realizovaná etapa nové organizační struktury sekce: Došlo k vytvoření zcela nového samostatného útvaru s názvem **Inspektorát**. Tento útvar je vnitřně rozčleněn do čtyř samostatných oddělení, která úzce spolupracují s inspektory, či přesněji řečeno, jejichž pracovníci jsou začleněni do kontrolních skupin, které inspektoři vykonávající kontrolní činnost Úřadu přímo řídí. Vzhledem k omezeným personálním možnostem předsedy Úřadu byl v říjnu roku 2005 tento útvar vytvořen v počtu 12 zaměstnanců. Do budoucna se však plánuje v rámci druhé etapy organizačních změn Úřadu posílení inspektorátu o dalších minimálně 8 zaměstnanců. Vedle toho je záměrem nového předsedy Úřadu vytvořit v **Brně specializované pracoviště** sloužící k podpoře kontrolních a dozorových činností v moravském a slezském regionu, což by podle očekávání předsedy Úřadu mělo přinést zejména zrychlení některých administrativních kroků při naplňování kompetencí Úřadu a rovněž ulehčit kontrolovaným subjektům sídlícím v této části České republiky součinnost s Úřadem.

Současně již v první etapě směřující k novému organizačnímu uspořádání podmínek pro výkon dozorové činnosti Úřadu rozhodl předseda Úřadu o připojení dosud samostatného odboru legislativního a právního do sekce. Tímto krokem se tak logicky propojí činnost pracovníků Úřadu vykonávajících konzultační, metodickou a legislativní činnost s těmi pracovníky Úřadu, kteří na tuto agendu navazují při výkonu analytické, kontrolní a správní činnosti. Měly by tak být do budoucna odstraněny některé nedostatky, které vznikly kromě jiného nízkým stupněm vzájemné informovanosti jednotlivých pracovníků a pracovišť.

Již první zkušenosti z činnosti sekce ve výše uvedeném složení ukazují, že potřeba vzájemných konzultací a diskusí nad aplikací právních podmínek ochrany soukromí podle zákona o ochraně osobních údajů a dalších souvisejících zákonů je vysoká. Proto jsou k tomuto účelu pravidelně organizovány kromě pracovních porad společné odborné semináře pracovníků Úřadu zaměřené na společensky významné a sledované oblasti ochrany soukromí, jako je například problematika biometrických údajů, kamerových systémů nebo problematika zdravotních knížek.

II. Vyřizování stížností

Počet stížností na porušení zákona o ochraně osobních údajů a podnětů doručených Úřadu v roce 2005 dosáhl 408 případů. Do uvedeného počtu přitom nejsou zahrnuta podezření ze zneužití osobních údajů při marketingových aktivitách prováděných elektronickými prostředky, která Úřad v roce 2005 již plně prošetřoval podle zákona o některých službách informační společnosti. Této činnosti je věnována následující samostatná kapitola.

Problémy, s nimiž se na Úřad v roce 2005 obrátili občané, vypovídají o následujícím trendu, který je ve stížnostní agendě ve srovnání s předchozími roky stále více patrný jak z obsahu stížností a z komunikace s oznamovateli či poškozenými, tak z výsledků prověření skutečností oznamovaných Úřadu:

Správci a zpracovatelé osobních údajů jsou si vědomi nezbytnosti nakládat obezřetně s osobními údaji, alespoň v obecném širším rámci ochrany elektronických prostředků, s jejichž pomocí data zpracovávají. Většinou se však v první řadě snaží splnit povinnosti týkající se vlastního procesu zpracování osobních údajů a jejich zabezpečení. Ne vždy proto věnují dostatečnou pozornost naplnění dalších zákonných povinností vůči osobám, jejichž osobní údaje zpracovávají, zejména pokud jde o povinnost poskytování informací o zpracování osobních údajů (dle § 5 odst. 4, § 11 a § 12 zákona o ochraně osobních údajů). Srozumění subjektů údajů se zpracováním jejich osobních údajů – ať již v případě, kdy jsou osobní údaje povinně vyža-

dovány dle zákona, nebo v návaznosti na to, že jsou poskytovány dobrovolně, je přitom klíčové pro řádné a legitimní nakládání s osobními údaji. V uvedeném typu jednání lze konkrétně spatřovat některé z následujících závadných postupů:

1. Vyžadování osobních údajů od občanů vyvolává zdání, že je plněna zákonná povinnost, aniž je ovšem objasněn účel a možné způsoby nakládání s osobními údaji a občan je současně výslovně poučen, zda poskytnutí osobních údajů je povinné či dobrovolné.
2. Formalizování souhlasu se zpracováním osobních údajů, zejména požadavkem, aby občan kromě vyplnění formulářů, dotazníků, příp. podpisem smluv, někdy i na zvláštním předtištěném tiskopisu stvrdil poskytnutí svého souhlasu. Takto vyjádřený souhlas, který je často zjevně určen k zajištění „alibi“ správci osobních údajů, obvykle nemůže plně nahradit poučení občana o stanoveném účelu a o způsobech zpracování osobních údajů.
3. Směšování více účelů zpracování osobních údajů a zdůrazňování nezbytnosti předávat osobní údaje k dalším účelům pro jiné subjekty, *de facto* však vlastním obchodním partnerům. V těchto případech jde obvykle z hlediska zákona o samostatné správyce osobních údajů sledující vlastní cíle, nikoliv o zpracovatele osobních údajů konající pro správce původně požadujícího osobní údaje na základě zákona nebo řádného zmocnění (viz § 6 zákona o ochraně osobních údajů).
4. Neinformování o případných zpracovatelích osobních údajů v rámci informační povinnosti dle § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů. Absence tohoto úkonu vede u občanů, kteří zjistí, že jejich osobní údaje jsou v držení neznámého subjektu, ke zvýšenému pocitu ohrožení osobních údajů a vyvolává jejich podezření ze zneužívání jejich osobních údajů. Kromě podnětu adresovaného Úřadu pak často podávají trestní oznámení na odpovědné osoby z řad zaměstnanců správce, případně také zpracovatele osobních údajů.

V pátém roce účinnosti zákona o ochraně osobních údajů je přitom zřejmé, že značná část veřejnosti si je dostatečně vědoma nutnosti chránit své soukromí, aktivně uplatňuje svá práva podle zákona a většinou se nespokojí pouze s pasivním přijetím stručné informace o nutnosti zpracovávat osobní údaje. V praxi Úřadu se tento stav odráží ve více než třetině stížností, v nichž je požadován zásah Úřadu poté, co správce nebo zpracovatel nevyhověli zákonným požadavkům subjektu údajů dle § 21 zákona o ochraně osobních údajů.

Významné oblasti s podezřeními na neoprávněná zpracování osobních údajů, jimiž se Úřad v roce 2005 při řešení stížností a podnětů nejčastěji zabýval, jsou následující:

V oblasti **nabídky zboží a služeb** nabývá na významu elektronická komunikace, o čemž informuje samostatný oddíl této výroční zprávy (viz s. 13). V případě klasických způsobů nabídky zboží a služeb narůstají případy, v nichž řada společností provádí své marketingové aktivity ze zahraničí; i zde platí, že subjekt má vědět, komu jsou jeho údaje předávány. Pro tyto případy navazuje Úřad kontakty s partnerskými zahraničními dozorovými orgány, které o podezřeních na nezákonnou činnost informuje.

Úřad se opakovaně zabýval aplikací poněkud problematického ustanovení týkajícího se zákonného požadavku podle § 5 odst. 5 zákona o ochraně osobních údajů, podle kterého lze zaslat **písemný nesouhlas s nabídkou zboží a služeb** až poté, co je adresát zahrnut množstvím korespondence a tištěné reklamy, kterou si nevyžádal. V oblasti zákona o některých službách informační společnosti je přitom uplatňován opačný přístup, neboť nelze elektronicky obesílat neznámé adresáty, aniž si to dotyční předem vyžádali. K účinnému omezení popisovaného využívání osobních údajů k nabídce zboží a služeb přispěl nový zákon o elektronických komunikacích, který umožnil, aby účastníci služeb elektronických komunikací moh-

li v telefonních seznamech odmítnout použití osobních údajů ke kontaktování za účelem marketingu. Nerespektování takto předem vyjádřené vůle zákon sankcionuje.

Velmi různorodou stížnostní agendou je **oblast finančních služeb** a pojištnictví, a to i v důsledku v roce 2005 celospolečensky diskutovaného problému přístupu zejména bankovních institucí k zákazníkům. Pomineme-li srovnávání se zahraničními zvyklostmi, výtky občanů zasílané Úřadu se týkaly předně: Chování zaměstnanců finančních institucí ke klientům a jejich údajné neschopnosti zodpovědět konkrétní dotazy na nakládání s osobními údaji; za druhé obecných a nejasných smluvních pravidel a všeobecných podmínek, při jejichž sjednávání je vyžadován souhlas se zpracováním osobních údajů, a to ve zřejmém rozporu s předpokládaným plněním smlouvy (typicky je spojováno poskytnutí finanční služby s předáváním osobních údajů do zahraničí za blíže nespecifikovaným účelem). Ačkoliv řada případů oznámených Úřadu byla podrobena kontrole, je nutno uvést, že svým obsahem množství stížností částečně směřovalo mimo působnost Úřadu, a sice do problematik podléhajících bankovnímu dozoru či dozoru nad plněním cenových předpisů.

Naopak velmi homogenní skupinou byly početné dotazy a stížnosti týkající se **poplatkové povinnosti** vůči České televizi: Z nich bylo celkem 35 konkrétních stížností poplatníků, jimž se nelíbil způsob předání jejich údajů soukromé společnosti, která byla pověřena vymáháním poplatků.

Další obdobné podněty, které Úřad v uplynulém roce obdržel, se týkají především následujících oblastí:

- 1) Veřejné registry. Převážná část podnětů a stížností jednotně směřuje proti rozsahu zveřejňování či zpřístupňování nadbytečných osobních údajů a kopií listin, které je obsahují: Jde např. o obchodní rejstřík, u něhož stále přetrvává debata nad důvodností zveřejňování určité skupiny osobních údajů, včetně rodných čísel, ve vztahu k účelu, pro který byl obchodní rejstřík zřízen. Není tajemstvím, že zveřejňované údaje jsou přinejmenším vítaným zdrojem aktivit marketingových společností. V roce 2005 se Úřad nově zabýval takovými případy u zveřejněných adresních údajů žadatelů o příspěvky a dotace (fyzických osob), jimž nebylo v žádosti o finanční prostředky vyhověno.
- 2) Zveřejňování údajů z jednání obecních zastupitelstev a rad, zejména prostřednictvím internetu. Zde došlo ve srovnání s rokem 2004 po vydání aktualizovaného a návodného stanoviska Úřadu k poklesu stížností, neboť kompetentní instituce přistoupily k žádoucím opatřením a patřičné osobní údaje obsažené v obecních dokumentech se staly přístupné tak, jak to nařizují zvláštní zákony upravující působnost obecních orgánů.
- 3) Zpracování osobních údajů v oblasti komunálních služeb. Na základě stížností, které Úřad obdržel, lze konstatovat, že v této oblasti nejsou občané vždy dostatečně poučeni o aktivitách, které z pověření veřejných samosprávných orgánů provádějí soukromé subjekty. Ukazuje se, že k poskytování služeb veřejných institucí občanům nezbytně patří zajištění jejich informovanosti o tom, jaká jsou jejich práva a také příslušné povinnosti; právo zpracovávat údaje musí být neoddělitelně spojeno s povinností informovat subjekt údajů o zpracování osobních údajů.
- 4) Nakládání s osobními údaji zaměstnanců. Z podnětů často vyplývá podezření, že nakládání s osobními údaji je mj. nátlakovým prostředkem v rámci řešení pracovní-právních sporů. Takové podněty jsou projednány v součinnosti jak s úřady práce, tak případně s nově zřizovanými inspektoráty práce (od 1. července 2005).
- 5) Kopírování osobních dokladů. V této problematice se jednoznačně ukázaly přínosné novely zákonů o občanských průkazech a cestovních dokladech (účinné od 1. ledna 2005), které prostřednictvím obecních úřadů postihují přestupky spočívající v ko-

pírování dokladů bez souhlasu občana. Úřad však nadále zasahuje v případech, kdy je zejména k uzavření smluvního vztahu vynucováno získání kopie osobního dokladu, a posuzuje nutnost a způsoby využívání všech osobních údajů uvedených na kopii dokladu, přičemž zejména upozorňuje na to, že může docházet ke shromažďování takových osobních údajů, které nejsou nezbytné.

- 6) Rodné číslo. V době, kdy se rodné číslo stalo bezmezně užívaným nástrojem a klíčem k řadě databází a evidencí, novelizovaný zákon o evidenci obyvatel konečně stanovil přesná pravidla pro užívání rodných čísel. S přihlédnutím k faktickému stavu v České republice nařídil zákon č. 53/2004 Sb., který novelizoval zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech, přechodnou dobu do konce roku 2005, v níž je nutno přistoupit k uvedení využívání rodného čísla do souladu se zákonem. Vzhledem k tomu byly stížnosti na využívání rodných čísel převážně vyřízeny poučením o právním stavu, účinným od 1. ledna 2006.

Z celkového počtu stížností jich bylo v roce 2005 109 navrženo a vyhodnoceno jako důvodných k provedení kontrolního šetření. Ve 20 případech byly oznámené skutečnosti porušení zákona, která byla odstraněna a závadný stav již nepřetrvával. (srv. tabulku na s. 14) V těchto případech Úřad zahájil správní řízení, v němž posoudil míru deliktů odpovědnosti správců či zpracovatelů osobních údajů za dodržení zákonných povinností, příp. za porušení mlčenlivosti uložené fyzickým osobám.

Na rozdíl od předchozích let však Úřad po novelizaci zákona o ochraně osobních údajů provedené zákonem č. 439/2004 Sb. nebyl od 1. ledna 2005 oprávněn prověřovat jiné delikty zaměstnanců nebo osob v obdobném postavení než ty, které spočívaly v porušení zákonné povinnosti ukládající mlčenlivost o osobních údajích. Pokud však stížnost spočívající v oznámení porušení interních postupů, svědčící v prvé řadě o pracovněprávním deliktu, nasvědčovala porušení jiných zákonných povinností (zejména § 13 zákona o ochraně osobních údajů), byla uvedená jednání prošetřena z pohledu deliktů odpovědnosti správce nebo zpracovatele osobních údajů, případně bylo učiněno oznámení orgánům činným v trestním řízení (oznámení, která prověřoval Úřad a současně měl informaci, že orgány činné v trestním řízení ve stejné věci prověřují trestnou odpovědnost, dosáhly počtu 10).

Menší skupina podnětů směřovala do oblastí, kde dochází ke zpracování osobních údajů za podmínek životně důležitých pro společnost a stát (uvedeny v § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů). Zde se předpokládá, že řádné využívání osobních údajů vymezí zvláštní zákony. Úřadu byla oznámena ojedinělá jednání související převážně s konáním orgánů činných v trestním řízení, kdy např. v rámci vyšetřování byly v nepatřičné míře sděleny zaměstnavateli osobní údaje osoby podezřelé z trestné činnosti. Za významný zásah do soukromí považovali občané také spojování údajů o krádežích majetku ve společné spisové dokumentaci, pokud došlo k tzv. sloučení vyšetřovaných případů, kterých se pravděpodobně dopustil jediný (zatím neznámý) pachatel. Na uvedené postupy a vhodnost dodržování základních zásad týkajících se ochrany osobních údajů byly proto upozorněny příslušné dozorové složky a nadřízená státní zastupitelství.

Zbytkovou agendou v oblasti stížností se v důsledku shora uvedené novelizace zákona o ochraně osobních údajů stala podání adresovaná soudům, mnohdy staršího původu – z devadesátých let minulého století, která byla po přijetí zákona o ochraně osobních údajů v roce 2000 postupována k rozhodnutí Úřadu jako příslušnému správnímu orgánu. Tyto soukromoprávní nároky občanů spočívaly převážně v odčinění nemajetkové újmy, která vznikla v souvislosti s neoprávněným nakládáním s osobními údaji. S podobnými žádostmi o patřičné zadostiučinění formou omluvy nebo finančního odškodnění se nyní žadatelé obracují na soud. Úřad v rámci svých dozorových kompetencí je povinen se zaměřit na nápravu závadné-

ho stavu prosazením takových opatření, která vedou k dodržování zákonných povinností (blíže viz sdělení v částce č. 34/2004 Věstníku Úřadu).

Statistika stížností za rok 2005

Podněty	
– celkem	408
z toho	
– předáno ke kontrole	109
– předáno na zahájení řízení	20
– postoupeno příslušným orgánům	9
– odloženo s vyrozuměním	173
– dosud nedoloženo	97

III. Nevyžádaná obchodní sdělení

Jak bylo uvedeno výše, kompetence Úřadu byla již v roce 2004 rozšířena o dozor nad zasíláním obchodních sdělení elektronickou cestou. Kontrolní činnost v této oblasti však Úřad zahájil až v roce 2005, protože zákon o některých službách informační společnosti neobsahoval přechodné období, a tak rozhodnutím předsedy Úřadu se stížnosti doručené Úřadu v období krátce po nabytí účinnosti tohoto zákona řešily pouhým upozorněním na jeho porušení.

Zákon řeší pouze problematiku úzké skupiny elektronické pošty, jak je uvedeno v § 2 písm. f) tohoto zákona – problematika obchodních sdělení. Samotné definiční ustanovení je kombinací pozitivního i negativního vymezení tohoto pojmu: Obchodním sdělením jsou všechny formy sdělení určeného k přímé či nepřímé podpoře zboží či služeb nebo image podniku fyzické či právnické osoby, která vykonává regulovanou činnost, nebo je podnikatelem. Za nevyžádané obchodní sdělení se považuje také reklama podle zvláštního právního předpisu*. Naopak se za něj nepovažují údaje umožňující přímý přístup k informacím o činnosti fyzické nebo právnické osoby nebo podniku, zejména doménové jméno nebo adresa elektronické pošty. Dále se za něj nepovažují údaje týkající se zboží, služeb nebo image fyzické či právnické osoby nebo podniku, získané uživatelem nezávisle.

Předmětem regulace také nejsou pouze zprávy elektronické pošty, ale každá textová, hlasová, zvuková nebo obrazová zpráva poslaná prostřednictvím sítě elektronických komunikací, která může být uložena v síti nebo v koncovém zařízení uživatele, dokud ji uživatel nevyzvedne. Jde tedy v první řadě o elektronickou poštu, dále SMS a MMS zprávy, jednoznačně o faxové zprávy; poněkud komplikovanější situace je u telefonického volání. Pokud klasický telefonní hovor, sestavený jako spojení nejméně dvou účastníků v reálném čase, postrádá možnost jeho uložení, potom není předmětem této regulace. Toto však neplatí, pokud je možnost tento hovor uložit do paměti (např. s využitím záznamníku), a to jak na straně volaného, tak i volajícího.

Z působnosti zákona o některých službách informační společnosti jsou dále vyloučeny zprávy, které nemají komerční charakter. Může jít např. o různá oznámení technického charakteru, upozorňující na neočekávané změny (např. výpadek serveru, oznámení o dočasné nedostupnosti služeb atd.). Zde je však třeba pečlivě odlišit různá sdělení, která mají vyvolat dojem, že jde o sdělení technického charakteru, ve skutečnosti však jde o promyšlený marketingový trik (např. oznámení

* Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů

o rozšíření sortimentu obchodu, nebo o prodloužení otevírací doby). Nevyžádaná obchodní sdělení zasílaná osobami vykonávajícími regulované činnosti – členy profesních samosprávných komor – nepodléhají dozorové činnosti Úřadu, nýbrž dohledu těchto komor.

Zákon o některých službách informační společnosti v duchu směrnice 2000/31/ES připouští výjimku, pokud jde o údaje umožňující přímý přístup k informacím o činnosti fyzické nebo právnické osoby, tj. především prostřednictvím doménového jména, nebo adresy elektronické pošty: Tyto údaje samy o sobě nejsou obchodním sdělením. Není však zcela zřejmé, k čemu má tato výjimka sloužit. Především není nikde v zákoně upraveno, co se považuje za doménové jméno. Mělo by patrně jít pouze o registrovaný název domény, nelze však vyloučit (a v praxi již takové případy nastaly), že odesílatel takových informací použije jednoduše celý odkaz na webovou stránku zapsaný pomocí php scriptu. Ještě větším problémem je bezpochyby skutečnost, že existence této výjimky umožňuje odesílání samostatných zpráv, byť pouze s minimálním obsahem informací.

Obchodní sdělení lze zasílat vlastním zákazníkům na základě jejich předchozího souhlasu. Tento souhlas musí splňovat podmínky stanovené pro souhlas zákonem o ochraně osobních údajů. Musí být patrné, že ten, kdo souhlas dal, věděl k jakému účelu, komu a na jak dlouhou dobu. Tento princip, tzv. opt-in, lze ve stručnosti popsat tak, že adresát může obdržet zprávu s obchodním sdělením pouze v případě, že její odeslání předem odsouhlasil.

Pokud nejde o zákazníky odesílatele, je rozesílání obchodních sdělení zakázáno. Tím je ztíženo rozesílání těchto sdělení specializovaným firmám a pro tyto účely je téměř vyloučeno používání různých agregovaných databází (nejčastěji jde o různé adresáře firem atp.). Problematická je snaha výrobců agregovaných databází, aby jejich produkt působil co možná nejdokonaleji. Tyto databáze jsou často nabízeny s ujištěním, že subjekty v nich zařazené souhlasí s využíváním jejich kontaktů pro účely přímého marketingu. Mnohdy jsou tyto databáze pořízeny ze státních dotací, mnohdy dokonce státními organizacemi. Uvedený nesoulad se zákonem je zapříčiněn i tím, že pro účely nabídky obchodu a služeb je v zákoně o ochraně osobních údajů přijat jiný princip než v zákoně o některých službách informační společnosti: V zákoně o ochraně osobních údajů je pro marketing, prováděný jiným způsobem než elektronicky, přijat princip opt-out. To znamená, že rozesílání je možné, dokud adresát neprojeví se zasíláním nesouhlas. Výše popsaný rozpor mezi uvedenými zákony je však již znám a Úřad se bude snažit ho řešit.

Jak bylo řečeno výše, Úřad začal stížnosti na nevyžádaná obchodní sdělení evidovat a prošetřovat. Z důvodu snadnější komunikace zřídil na svých webových stránkách sekci „Nevyžádaná obchodní sdělení“, jejíž součástí je i poměrně jednoduchý elektronický formulář, s jehož pomocí může i počítačový neprofesionál podat stížnost na odesílatele nevyžádané elektronické pošty. Z cca 1000 stížností přijatých v roce 2005 jich bylo zhruba 15 % neoprávněných.

V případě spáchání některého ze správních deliktů, jejichž skutkové podstaty jsou v zákoně o některých službách informační společnosti uvedeny, může být právnické osobě uložena pokuta až do výše 10 milionů Kč.

IV. Správní trestání

1. OBECNÁ ČÁST

Dne 1. ledna 2005 vstoupila v účinnost nová ustanovení zákona o ochraně osobních údajů týkající se sankcí, přijatá v rámci novelizace tohoto zákona provedené zákonem č. 439/2004 Sb. Zvláštností této změny je především důvod jejího vzniku: Na rozdíl od ostatních změn, jež přinesl zákon č. 439/2004 Sb. a které byly vyvolány potřebou harmonizace české právní úpravy ochrany osobních údajů s právem Evropských společenství, byla změna zákona v oblasti sankcí vyvolána tlakem Ministerstva vnitra ČR směřujícím ke sjednocení oblasti tzv. správního trestání uvnitř právního řádu České republiky. Delší legisvakantní lhůta (zbytek zákona č. 439/2004 Sb. nabyl účinnosti již v červenci 2004) měla umožnit lepší osvojení zásad správního trestání, jejichž součástí je například přesnější vymezení skutkových podstat protiprávních jednání a větší diversifikace výše sankce odvíjející se od závažnosti zásahu do normou chráněného zájmu. Všechna tato nová pravidla tak začal Úřad v roce 2005 aplikovat v sankčních řízeních, která již lze považovat za standardní nástroj jeho činnosti od roku 2004, kdy tato agenda doplnila zásadní složku dozorového postupu Úřadu, tj. kontrolní činnost.

V souvislosti se změnou právní úpravy správního práva hmotného, se kterou se, jak je výše uvedeno, Úřad potýkal od počátku roku 2005, je nutné též připomenout razantní změnu správního práva procesního, která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2006. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, vzhledem ke svému rozsahu a též vzhledem k tomu, kolik subjektů (jak správních orgánů, tak potenciálních účastníků správních řízení) bylo a stále je nuceno se s ním důkladně seznámit, měl legisvakantní lhůtu delší než 15 měsíců, což by mělo zajistit plynulý přechod k novým procesním pravidlům bez újmy na obou stranách. I tento nový předpis lze brát pro následující období jako výzvu pro činnost Úřadu, a to nejen v oblasti řízení o správních deliktech, ale též např. v oblasti registrací zpracování či předávání osobních údajů do jiných států. V činnosti Úřadu lze uvažovat především o využití některých zcela nových institutů obecného správního procesu, jako jsou příkaz podle § 150 odst. 1 či příkaz vydaný na místě podle § 150 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., které by měly přinést nejen sblížení kontrolních procesů s procesy správními, ale současně by měly dosáhnout i jejich zrychlení a zefektivnění ve skutkově jednodušších případech porušení povinností správce nebo zpracovatele osobních údajů nebo jiné odpovědné osoby podle zvláštních zákonů. Stejnou výzvu pro Úřad pak může být i dílčí novelizace ustanovení § 18 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, provedená zákonem č. 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu. Tato novelizace umožňuje inspektorovi Úřadu rozhodnout, že námitky kontrolovaného proti kontrolnímu protokolu vyřídí inspektor nebo jiná oprávněná úřední osoba v rámci správního řízení o uložení sankce, tj. konkrétně tak, že se s námitkami proti protokolu správní orgán vypořádá v rámci odůvodnění rozhodnutí.

Ačkoli v řízeních o správních deliktech pro podezření z porušení zákona o ochraně osobních údajů, případně zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), jsou nejčastěji podnětem výsledky kontrolní činnosti Úřadu, existují i jiné orgány, které důvodné podněty ve výše uvedeném smyslu Úřadu předávají. Mezi ně patří především orgány činné v trestním řízení a obecní úřady projednávající přestupkovou agendu, příp. jiné ústřední orgány státní správy. (viz. tabulka na s. 20) Ve výjimečných případech, pokud byl závadný stav již napraven, nebo pokud jej nelze kontrolou účinně napravit, může být řízení zahájeno též přímo na základě podnětu doručeného Úřadu dotče-

ným subjektem údajů, příp. jinou fyzickou či právnickou osobou, jak je uvedeno v předcházející části věnované stížnostní agendě.

O počtu podezření z porušení zákona o ochraně osobních údajů a zákona o evidenci obyvatel projednávaných Úřadem v roce 2005 vypovídá tabulka (viz s. 20). Zvláštní část příspěvku pak obsahuje popis nejzávažnějších případů, ve kterých byly v roce 2005 pravomocně uloženy pokuty. Dále je nutno podotknout, že v průběhu roku 2005 začal Úřad, vedle stručného popisu pravomocně rozhodnutých případů ve správním řízení, který byl již v roce 2004 uváděn v informačním bulletinu Úřadu, zveřejňovat také ve Věstníku Úřadu, v rubrice „Z rozhodovací činnosti Úřadu“, stručné citace z rozhodnutí vztahující se ke konkrétním oblastem, ve kterých dochází k porušování povinností při zpracování osobních údajů, aby tak dále zvýšil informovanost veřejnosti o své činnosti a pomohl také aplikační praxi, která i přes poměrně krátkou dobu platnosti zákona o ochraně osobních údajů má možnost sledovat vývoj rozhodovací činnosti Úřadu.

Postup Úřadu v oblasti ukládání sankcí byl v roce 2005 přezkoumáván veřejným ochráncem práv, a to podle zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv. Došlo k tomu na základě podnětu podaného k veřejnému ochránci práv stěžovatelem, podle jehož tvrzení Úřad nereagoval dostatečně pružně při vyřizování jeho stížnosti, týkající se zpracování osobních údajů jeho manželky jejím zaměstnavatelem. Předmětná stížnost byla jednou z celkově tří, které Úřad řešil v souvislosti s pracovním sporem probíhajícím mezi manželkou stěžovatele a jejím zaměstnavatelem, přičemž ochrana osobních údajů byla v rámci tohoto sporu oběma stranami spíše zneužívána. V závěrech šetření tohoto podnětu, prováděném zástupkyní veřejného ochránce práv, nebylo shledáno, že by Úřad při svém postupu pochybil. Za pozitivní lze považovat též skutečnost, že stěžovatel se na ombudsmana obrátil s pochybnostmi týkajícími se správnosti postupu Úřadu ve věci jeho podnětu na základě doporučení předsedy Úřadu, neboť podle názoru Úřadu může prověření věci nezávislým orgánem důvěru občanů v Úřad posílit a tím přispět také ke zvýšení efektivity ochrany osobních údajů v České republice.

Rok 2005 byl současně prvním rokem, ve kterém Úřad uložil sankce za šíření nevyžádaných obchodních sdělení. Jak se uvádí v předcházející části této kapitoly výroční zprávy, jde v porovnání s oblastí ochrany osobních údajů stále ještě o novou kompetenci vyplývající pro Úřad ze zákona o některých službách informační společnosti. V důsledku toho je tato oblast především předmětem kontrolní činnosti Úřadu. Přesto však již byly Úřadem, jak bylo zmíněno, projednány ve správním řízení první z případů obvykle nepřesně označované jako spam. Podle tohoto zvláštního zákona může Úřad za šíření obchodních sdělení v rozporu s podmínkami stanovenými v zákoně o některých službách informační společnosti uložit pokutu až do výše 10 milionů Kč, přičemž při stanovení její konkrétní výše přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán (viz § 12 odst. 2 zákona o některých službách informační společnosti).

Tak, jako u mnohých právních úprav přijatých v poslední době, se některá problematická ustanovení zákona o některých službách informační společnosti projeví až za jeho účinnosti. V oblasti ukládání sankcí k nim patří především skutečnost, že podle tohoto zákona lze postihnout pouze právnické osoby, příp. fyzické osoby, za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, což vytváří prostor pro obcházení tohoto zákona, kdy jsou pro rozesílání obchodních sdělení ve prospěch konkrétních podnikatelů využívány fyzické osoby nepodnikající, které uvedenou podmínku nespĺňují a které často nejsou ani zaměstnanci daných podnikatelů. Tento rozpor a další sporné otázky se snažil Úřad překlenout návrhem řešit je legislativní cestou, přestože Úřad jako takový není nadán zákonodárnou iniciativou. I když Poslaneckou sněmovnou nebyl širší zá-

měr novelizace zákona o některých službách informační společnosti schválen, řeší nyní Úřad v součinnosti s Ministerstvem informatiky alespoň možnost novelizovat některá, z hlediska praktické zkušenosti Úřadu nejbolestivější, ustanovení tohoto zákona.

Bližší informace o tomto typu řízení poskytuje tabulka (viz s. 21) a některé konkrétní případy jsou uvedeny ve zvláštní části tohoto příspěvku.

---

2. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Všechna následující správní řízení byla vedena a **sankce byly ukládány na základě kontrolních zjištění inspektorů Úřadu.**

V souvislosti s výkonem pravomocí Úřadu podle zákona o ochraně osobních údajů byla v minulém roce nejvyšší pokuta uložena občanskému sdružení, které s úmyslem upozornit na **problematiku tzv. regulovaného nájemného** z bytů vyhledávalo, sdružovalo a následně na svých internetových stránkách zveřejnilo osobní údaje konkrétních nájemníků bytů, kteří dle názoru tohoto sdružení nepotřebují ochranu poskytovanou prostřednictvím regulovaného nájemného. Tímto způsobem byly zpracovány jednak identifikační osobní údaje dotčených subjektů údajů, včetně rodného čísla, jednak citlivý osobní údaj vypovídající o jejich politické příslušnosti a dále informace o jejich nemovitém majetku skládající se z přehledů vlastnictví a výpisů z katastru nemovitostí, ve kterých byly uvedeny také osobní údaje spoluvlastníků těchto nemovitostí nebo jiných osob oprávněných z práv, která se zapisují do katastru nemovitostí. Zpracování osobních údajů v uvedeném rozsahu již neodpovídalo účelu, k němuž sdružení mohlo bez souhlasu dotčených osob a aniž je informovalo o tomto svém úmyslu, v rozsahu podle § 11 zákona o ochraně osobních údajů, osobní údaje zpracovávat. V rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů byl také způsob získání osobních údajů: Byly sdružovány údaje, které byly získány k rozdílným účelům buď vlastní činností sdružení, nebo z veřejného seznamu (katastru nemovitostí). Takto získané osobní údaje byly následně zveřejňovány prostřednictvím internetových stránek sdružení, a to déle než jeden rok. Sdružení dále v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů neoznámilo předmětné zpracování osobních údajů Úřadu. Popsaným jednáním, kterým mohlo dojít k významnému zásahu do soukromí a k poškození dobrého jména postižených osob v mnoha soukromoprávních i veřejnoprávních vztazích, došlo k porušení povinností stanovených v § 5 odst. 1 písm. d) a h), § 11 odst. 1 a § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, za což byla sdružení ve správním řízení uložena prvoinstančním orgánem Úřadu **pokuta ve výši 550 000 Kč**, která byla následně k rozkladu účastníka řízení potvrzena rozhodnutím předsedy Úřadu. K tomuto případu je nutno uvést, že pravomocné rozhodnutí předsedy Úřadu, kterým bylo potvrzeno prvoinstanční rozhodnutí o správním deliktu, bylo napadeno žalobou podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, která není dosud vyřízena.

Úřad uložil vysokou pokutu také **bytovému družstvu**, které v souvislosti s výkonem práv a povinností při správě bytového domu, *nainstalovalo a provozovalo v tomto objektu monitorovací systém*, jehož prostřednictvím docházelo ke zpracování osobních údajů nájemníků bytů v daném domě, a to bez jejich souhlasu. Nainstalované kamery byly spuštěny trvale a snímaly takové společné prostory domu, jimiž musí projít každá osoba, která přichází, resp. odchází, do svého bytu (tj. zejména společné prostory domu), přičemž rozlišovací schopnost kamer byla dostačující k identifikaci osob a jejich činnosti. V domě byly rovněž instalovány dveřní elektronické zámky, k nimž měl každý z obyvatel domu přidělen přesně identifikovatelný čip. Prostory, kde byly instalovány elektronické zámky, byly též snímány kamerami. Záznamy z kamer a záznamy ze snímačů elektronických zámků tvořily

ucelený informační systém, s jehož pomocí bylo možné získat informace o pohybu a činnosti fyzických osob, tj. nájemníků, členů družstva a dalších návštěvníků, ve společných prostorách domu. Záznamy z monitorovacího systému byly systematicky převáděny do podoby digitálních souborů, opatřovány lokalizačními a časovými údaji a ukládány na paměťové medium za účelem dalšího použití jako důkazní materiál pro činnost orgánů veřejné správy. Vzhledem ke komplexnosti instalovaného systému nebylo možné se v daném případě odvolávat na ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, které umožňuje zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektů údajů v případě, kdy je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, neboť zvolené prostředky a způsob zpracování osobních údajů nebyly přiměřené rozsahu a způsobu ohrožení práv družstva nebo jeho členů. Družstvo tak mohlo uvedená opatření přijmout pouze se souhlasem obyvatel domu a za současného zajištění informovanosti všech osob, které do domu vstupují, o tom, že společné prostory domu jsou sledovány kamerami.

*Spojením záznamů kamerového systému a záznamů ze snímačů z elektronických zámků došlo k významnému a neodůvodněnému zásahu do soukromého a osobního života subjektů údajů, který bylo nutno posoudit jako porušení zákona o ochraně osobních údajů a který je také možno hodnotit jako porušení čl. 8 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, která je dle čl. 10 Ústavy České republiky součástí právního řádu ČR a má přednost před zákony. Podle Evropského soudu pro lidská práva je totiž nutno i prostory mimo obydlí, jako jsou společné prostory uvnitř budovy, považovat za soukromé, neboť limitovat soukromí pouze na vnitřní okruh, v němž jednotlivec může žít svůj soukromý život podle svých představ, by bylo příliš restriktivní. Monitorováním obyvatel domu a jejich návštěv při příchodu či odchodu z domu dochází k zásahu do práva na ochranu soukromého a osobního života dotčených subjektů údajů. Popsané soustavné monitorování spojené s dalším časově neomezeným uchováváním pořízených záznamů tak nelze z uvedených důvodů považovat za legální. Uvedeným jednáním porušilo bytové družstvo povinnost stanovenou v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů, neboť kamerový systém byl instalován bez souhlasu obyvatel domu, a za tento správní delikt mu byla uložena **sankce 130 000 Kč**. Rovněž je k tomuto případu nutno uvést, že pravomocné rozhodnutí předsedy Úřadu, kterým bylo potvrzeno prvoinstanční rozhodnutí o správním deliktu, družstvo napadlo žalobou podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, která dosud není vyřízena.*

Další sankce byla uložena **ozbrojenému sboru České republiky** v souvislosti se *snímáním biometrických šablon a obrazů otisků prstů osob*. V rozporu se zvláštními zákony upravujícími postup tohoto ozbrojeného sboru byly pořizovány údaje o otiscích prstů rutinně také u osob, které nesplňovaly požadavky na přípustnost daktyloskopování, stanovené zvláštními zákony, a dále nebylo zpracování údajů o otiscích prstů při plnění různých úkolů tohoto ozbrojeného sboru prováděno odděleně. Zvláštní zákon ukládá tomuto ozbrojenému sboru také povinnost nejméně jednou za tři roky prověřit, jsou-li zpracovávané osobní údaje nadále potřebné pro plnění jeho úkolů, s čímž souvisí povinnost stanovená zákonem o ochraně osobních údajů likvidovat osobní údaje po uplynutí doby nezbytné k jejich zpracování. V důsledku metodické vady nebyl stanoven termín, kdy začíná plynout lhůta limitující potřebnost dalšího zpracování osobních údajů; informační systémy tedy obsahovaly také údaje o otiscích prstů, u nichž již lhůta zpracování vyplývající ze zákona uplynula. *Prokázán byl dále nesoulad účelu, k němuž mají být údaje o otiscích prstů shromažďovány* podle věcně příslušných zákonů, s účelem zpracování reálně naplňovaným při shromažďování a vyhledávání (zjišťování) údajů o otiscích prstů jednotlivých fyzických osob. Tento nesoulad spočíval v tom, že údaje o otiscích prstů uchovávané v informačních systémech byly využívány také k jiným účelům. Četnost porušení této povinnosti zjištěná v prověřovaném vzorku auditních

záznamů nasvědčovala tomu, že šlo o praxi používanou ve velkém rozsahu, popř. obecně.

Tímto jednáním došlo k porušení povinností stanovených v § 5 odst. 1 písm. d), e) a f) zákona o ochraně osobních údajů, za což byla danému správci osobních údajů uložena **pokuta ve výši 100 000 Kč**, a to zejména z toho důvodu, že údaje o otiscích prstů jsou zčásti údaji biometrickými, které jsou citlivými údaji ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, jimž je nutno poskytovat zvýšenou ochranu.

Úřad uložil vysoké sankce také při výkonu své nové pravomoci podle zákona o některých službách informační společnosti. Jedná se o postihování zasílání nevyžádaných obchodních sdělení, nepřesně tzv. spamu.

V souvislosti se zasíláním obchodních sdělení ve smyslu § 2 písm. f) zákona o některých službách informační společnosti byla uložena nejvyšší sankce společnosti, která *používala elektronické prostředky k šíření nevyžádaných obchodních sdělení*, s nabídkou bezplatné prezentace v databázi podnikatelských subjektů a institucí umístěné na konkrétní internetové adrese, a to aniž disponovala prokazatelným předchozím souhlasem adresátů se zasíláním obchodního sdělení. Daná společnost zasílala nevyžádaná obchodní sdělení na základě smlouvy o oslovení klientely; v ní se zavázala oslovit v určitém období stanovený počet podnikatelských subjektů s nabídkou produktů jiné společnosti. Podle této smlouvy měla oslovovat potenciální klienty prostřednictvím adresy elektronické pošty, která pro ni byla k tomuto účelu zřízena, přičemž nesla odpovědnost za získání adres elektronické pošty i za jejich legální využití. Součástí zasílaného sdělení byla žádost o vyjádření souhlasu či nesouhlasu se zasláním této nabídky. Ovšem aby bylo možné zaslat obchodní sdělení osobě, od níž nebyla adresa elektronické pošty získána jako od zákazníka společnosti, jejíž služby či zboží mají být prostřednictvím obchodního sdělení prezentovány, je podle § 7 odst. 2 zákona o některých službách informační společnosti nezbytné disponovat prokazatelným souhlasem této osoby s využitím její adresy elektronické pošty k tomuto účelu. Souhlas musí logicky předcházet zaslání samotného obchodního sdělení. Přípustnou formou oslovení je v tomto případě zaslání sdělení, jehož obsahem není propagace zboží, služby ani image žádné fyzické či právnické osoby, ale pouze dotaz, zda oslovená osoba má zájem o zaslání obchodního sdělení týkajícího se produktů určité společnosti. Pouze jednoznačně kladnou odpověď (nikoli mlčení) lze považovat za souhlas ve smyslu § 7 odst. 2 zákona o některých službách informační společnosti. V daném případě však *zasílané sdělení již obsahovalo nabídku konkrétního produktu*. Případně dodatečné vyjádření oslovených osob, na základě žádosti uvedené v textu předmětného obchodního sdělení, již nelze považovat za souhlas podle § 7 odst. 2 zákona o některých službách informační společnosti.

Popsaným jednáním došlo k porušení povinnosti stanovené v § 7 odst. 2 zákona o některých službách informační společnosti a tedy ke spáchání správního deliktu podle § 11 odst. 1 písm. a) tohoto zákona, za což byla společnosti uložena **pokuta ve výši 160 000 Kč**. Proti rozhodnutí o pokutě byl účastníkem řízení podán rozklad, který však byl jakožto opožděný zamítnut.

3. PŘEZKUM SPRÁVNÍCH ROZHODNUTÍ ÚŘADU

V průběhu roku 2005 byla rozhodnutí Úřadu ve dvou výše uvedených případech napadena správní žalobou, o nichž zatím není rozhodnuto. Rozhodnuty také nejsou dva případy z roku 2004 a v jednom případě dokonce ještě z roku 2002. Tento nejstarší nerozhodnutý případ se týká finanční instituce, která nedokázala účinně ochránit osobní údaje svých klientů, a bylo jí odcizeno elektronické zaříze-

ni obsahující záznamy s osobními údaji několika set tisíc klientů. Rozhodnutí Úřadu o uložení finanční sankce bylo v roce 2003 napadeno žalobou, kterou Městský soud v Praze v roce 2004 zamítl a rozhodnutí Úřadu tím potvrdil. Tento rozsudek pak finanční instituce napadla kasační stížností, o níž však Nejvyšší správní soud dosud nerozhodl.

Dalším případem, soudem dosud nerozhodnutým, je rozhodnutí Úřadu, kterým v průběhu správního řízení nebylo v roce 2004 přiznáno jedné fyzické osobě postavení účastníka řízení. Toto rozhodnutí bylo dotčenou osobou napadeno správní žalobou, kterou Městský soud počátkem roku 2005 zamítl a stejně jako v předchozím případě tak potvrdil rozhodnutí Úřadu. I toto soudní rozhodnutí bylo napadeno kasační stížností, o níž Nejvyšší správní soud dosud nerozhodl.

Posledním případem z roku 2004 je správní žalobou napadené rozhodnutí Úřadu o uložení finanční sankce za neoprávněné zpracování osobních údajů v souvislosti s usneseními rady a zastupitelstva jednoho města publikovanými v plném znění (tedy bez respektování ochrany osobních údajů) na internetových stránkách městského úřadu. Rozhodnutí Úřadu bylo v říjnu 2004 napadeno správní žalobou, o které však Městský soud v Praze dosud nerozhodl.

4. POČET PODNĚTŮ A PROVEDENÝCH ŘÍZENÍ

Počet podnětů ve věci podezření ze spáchání správního deliktu podle zákona o ochraně osobních údajů a zákona o evidenci obyvatel

Celkem	-----	73
z toho		
– na základě kontrolní činnosti Úřadu	-----	28
– postoupením orgány činnými v trestním řízení a přestupkovými orgány	-----	14
– podnětem fyzických a právnických osob	-----	31
Vyřízeno:*		
– odložením před zahájením řízení	-----	8
– rozhodnutím o uložení pokuty celkem	-----	43
– z toho:		
– pravomocně	-----	36
– zastavením řízení	-----	9
– úředním záznamem po zahájení řízení	-----	2

* Obsahuje i vyřízení podnětů, jejichž projednávání bylo započato v roce 2004.

Počet podnětů ve věci podezření ze spáchání správního deliktu podle zákona o některých službách informační společnosti

Celkem	-----	18
Vyřízeno:		
– rozhodnutím o uložení pokuty celkem	-----	10
– z toho:		
– pravomocně	-----	6
– zastavením řízení	-----	2

V. Registrace

Reorganizace útvarů Úřadu vykonávajících kontrolní a správní agendy, podrobněji popsaná v úvodní části tohoto dílu výroční zprávy, která nabyla účinnosti dnem 15. 10. 2005, neznamenala pro činnost a postavení samostatného oddělení registračního žádné podstatné změny. Samostatné oddělení registrační, které bylo předchozí reorganizací s účinností od 1. 12. 2004 vyčleněno z odboru správního rozhodování a zároveň začleněno do nově vzniklé sekce kontrolních a správních činností, zůstalo v této pozici i nadále. Hlavní náplní činnosti registračního oddělení zůstaly v plném rozsahu kompetence v oblasti posuzování jednotlivých oznámení o zpracování osobních údajů podle § 16 a povolování předání osobních údajů do jiných států podle § 27 zákona o ochraně osobních údajů.

---

1. REGISTRAČNÍ ČINNOST ÚŘADU

Pozornost Úřadu v roce 2005 byla v registračních postupech zaměřena především na tyto oblasti:

- vypracování nové podoby registračních formulářů, které by komplexněji vypovídaly o daném zpracování, zejména co se týče vymezení jeho účelu,
- zveřejňování komentářů k okruhu zpracování, na která se oznamovací povinnost nevztahuje, ale správci o jejich registraci často žádají,
- příprava nového databázového systému registru, včetně zavedení přijímání oznámení v elektronické podobě.

Stalo se téměř samozřejmostí, že **oznamovací povinnost je ze strany správců (oznamovatelů) plněna prostřednictvím registračních formulářů**, které byly za účelem ulehčení registrační povinnosti pro správce vytvořeny bezprostředně po vzniku Úřadu. S ohledem na vývoj v oblasti ochrany osobních údajů v průběhu pětiletého období trvání Úřadu a na základě dosavadních zkušeností se ukázalo jako nezbytné registrační formuláře zaktualizovat a zpřesnit požadované informace tak, aby bylo dosaženo nejen pružnějšího vyřizování přijatých oznámení, ale i větší srozumitelnosti registračních formulářů pro správce (oznamovatele). Z dotazů a přijatých oznámení je zřejmé, že oznamovatelům působí vyplňování registračních formulářů v mnoha ohledech značné potíže, především pokud jde o stanovení samotného účelu zpracování a mnohdy dochází ke zbytečným nedorozuměním. Ve vztahu k oznamovatelům byla snaha učinit registrační formulář pokud možno co nejvíce srozumitelným a zároveň usnadnit plnění oznamovací povinnosti prostřednictvím očekávaného zavedení elektronického přijímání oznámených zpracování. Z hlediska potřeb Úřadu by měly **nové registrační formuláře umožnit podchytit nové druhy zpracování, která se objevují současně s rozvojem moderních technologií (čipové karty, zpracování kamerovými systémy apod.)**, jakož i stále častější zpracování širšího okruhu osobních údajů např. biometrických a genetických. Zavedení nových registračních formulářů v příštím roce bude zároveň znamenat zvýšené nároky kladené na analýzu a vyhodnocení přijatých informací. Na druhé straně lze očekávat, že z registru zpracování bude na základě oznámení podle nového registračního formuláře možno získat komplexnější informace o registrovaném zpracování, čímž se stane přínosem i pro efektivnější práci v oblasti kontrolní činnosti Úřadu.

Podobně jako v roce 2004, i v roce 2005 pokračoval **trend postupného snižování počtu oznámených zpracování**. Zároveň však, podobně jako v roce 2004, dochází k detailnějšímu posuzování jednotlivých oznámení, než tomu bylo v minu-

lých letech. Analýze v rámci registračního procesu je podrobena přijaté oznámení především z hlediska vymezení účelu zpracování, posuzována je přiměřenost rozsahu osobních údajů, zejména citlivých, ke stanovenému účelu a v neposlední řadě samotná povaha zpracování s ohledem na výjimky podle § 18 zákona o ochraně osobních údajů nebo rozlišení správce a zpracovatele. Téměř v polovině došlých oznámení bylo zahájeno registrační řízení podle § 16 odst. 4 tohoto zákona.

Nejčastějšími důvody byly:

Podezření na oznámení zpracování osobních údajů zpracovatelem

Opakovaně dochází k podání oznámení zpracovatelem, a to i přesto, že novelizovaný § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů nyní již jasně hovoří o registrační povinnosti pouze pro správce a na zpracovatele se tudíž oznamovací povinnost nevztahuje. Je to způsobeno tím, že oznamovatelé před zahájením zpracování osobních údajů sami často nedokáží posoudit, zda se nacházejí v roli správců osobních údajů, nebo pouze zpracovatelů a raději takové oznámení odešlou na Úřad. Rozlišení správce od zpracovatele je důležité zejména z hlediska rozdělení odpovědnosti za určité zpracování. Mnoho oznamovatelů se staví do role správce, ač jím ve skutečnosti nejsou. Často až v rámci registračního řízení dojde k vyjasnění a ke konstatování, že v daném případě jde o zpracování osobních údajů zpracovatelem, na kterého se oznamovací povinnost nevztahuje. Zpracovatelé mylně podávají **22 % z celkového počtu u Úřadu podaných oznámení**, z čehož větší část tvoří pojišťovací agenti, obchodní zástupci, zprostředkovatelé a další osoby, zabývající se podobnou činností. K této problematice bylo na internetových stránkách Úřadu a ve věstníku v částce 38 zveřejněno stanovisko Úřadu č. 1/2005 (Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů a oznamovací povinnost). Z výše uvedeného vyplývá, že rozlišení správce a zpracovatele, jak je definováno zákonem o ochraně osobních údajů, činí stále velké potíže.

Podezření na oznámení zpracování podle § 18

Podobně jako v roce 2004, i v roce 2005 se množství oznámení týkalo zpracování, na která se oznamovací povinnost nevztahovala vzhledem ke skutečnosti, že takové zpracování splňovala podmínku pro výjimku z oznamovací povinnosti podle ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Podle tohoto ustanovení zákona není nutné oznamovat Úřadu zpracování osobních údajů uložených správci zvláštními zákony nebo zpracování, kterých je třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštních zákonů (nejčastěji jde o zpracování z oblasti sociální péče, školství, zdravotnictví, zaměstnaneckých údajů, činnosti územně samosprávných celků, občanských sdružení, bytových družstev a další). Bohužel někteří správci se stále mylně domnívají, že každé zpracování je nutné Úřadu oznámit k registraci. Dalším důvodem je skutečnost, že někteří správci nejsou schopni dostatečně posoudit, zda jde v jejich případě o zpracování podle § 18 odst. 1 písm. b) zákona. Vzhledem ke skutečnosti, že není cílem registrovat oznámení, která ze zákona registrována být nemusejí, jsou pro lepší orientaci v této problematice zveřejňovány ve Věstníku Úřadu a na internetových stránkách Úřadu okruhy zpracování, na která se zpravidla oznamovací povinnost nevztahuje. Doposud byly publikovány komentáře ke zpracování osobních údajů prováděnému pojišťovacími agenty a obchodními zástupci, zpracování osobních údajů zaměstnanců prováděnému za účelem vedení personální a mzdové agendy, zpracování osobních údajů prováděnému územně samosprávnými celky a ke zpracování osobních údajů prováděnému ústavou sociální péče. Výsledkem takové činnosti by měla být větší informovanost správců (oznamovatelů) a zvyšování povědomí o ochraně osobních údajů v oblasti registrační povinnosti a zároveň administrativní odlehčení při vyřizování

tzv. neopodstatněných oznámení. Počet výše popsaných oznámení dosahoval v tomto roce zhruba **13 % z celkového počtu přijatých oznámení**. V případě, že výsledkem registračního řízení je závěr, že se na dané zpracování oznamovací povinnost nevztahuje, je o této skutečnosti oznamovatel informován dopisem.

Dalšími důvody, které vedly k zahájení registračního řízení, bylo neuvedení účelu zpracování (6,7 %), podání neúplného oznámení (3 %) a v případě oznámení zpracování citlivých údajů podezření na porušení zákona (2 %), např. co se týče nepřiměřenosti rozsahu osobních údajů k deklarovanému účelu zpracování.

V souvislosti se změnou registračního procesu, kterou přinesla novelizace zákona o ochraně osobních údajů provedená zákonem č. 439/2004 Sb., bylo rovněž nutné provést **změnu databázového systému registru**, který zajišťuje veškerý oběh, zpracování a evidenci došlých oznámení o zpracování a dalších písemnostech v elektronické podobě. V tomto směru došlo prozatím k dílčím změnám a úpravám stávajícího systému, přičemž byly učiněny první kroky k vytvoření zcela nového databázového systému registru, který je základní podmínkou efektivnější práce při elektronickém zpracování dat. Zpoždění bylo v tomto ohledu víceméně způsobeno okolnostmi, které vedly k úpravě registračních formulářů. S tím souvisí i předpokládané zavedení elektronického přijímání oznámených zpracování, což by mělo přispět k větší efektivnosti procesu přijímání oznámení, ale i k jednoduššímu plnění oznamovací povinnosti pro správce (oznamovatele).

2. ČASTÉ OMYLY VE VZTAHU K REGISTRAČNÍ POVINNOSTI

Z častých dotazů správců je možné usuzovat na stále **nízkou informovanost**, pokud jde o otázky týkající se účelu vedení registru nebo o otázky typu „o čem vlastně zápis v registru vypovídá“. Předně je třeba zdůraznit, že povinnost vést registr zpracování osobních údajů je Úřadu uložena zákonem o ochraně osobních údajů v § 29 odst. 1 písm. b), podobně jako povinnost učinit registr veřejně přístupným /s výjimkou informací uvedených v § 16 odst. 2 písm. e) a i) zákona/, a to zejména způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 35 odst. 2). Registr je evidencí v běžném slova smyslu, která obsahuje správci oznamovaná zpracování osobních údajů v rámci České republiky, s výjimkou těch zpracování, která z důvodů zákonných výjimek uvedených v § 18 zákona o ochraně osobních údajů oznamovací povinnosti nepodléhají. Jelikož registr je veřejně přístupný, a to v elektronické podobě na internetových stránkách Úřadu, měl by sloužit i jako obecná informace pro subjekty údajů o tom, jaké osobní údaje a k jakému účelu jsou o nich zpracovávány. Registr je samozřejmě využíván i pro vnitřní potřebu Úřadu, zejména pro potřebu kontrolní činnosti.

Správce může podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně osobních údajů v případě zájmu požádat Úřad o **vydání osvědčení o registraci**. Je však třeba upozornit na to, že registrační proces podle § 16 zákona není procesem povolovacím a že vydané osvědčení pouze prokazuje, že správce splnil svou zákonnou povinnost oznámit Úřadu zamýšlené zpracování a zároveň na skutečnost, že zpracování je evidováno v registru vedeném Úřadem. Není totiž výjimkou, že správci používají osvědčení o registraci jako důkaz o tom, že jejich zpracování bylo ze strany Úřadu prověřeno a je tedy v naprostém souladu se zákonem. V tomto ohledu je třeba upozornit na skutečnost, že zaregistrování oznámeného zpracování se provádí pouze na základě dostupných a v danou chvíli známých skutečností. Registrační proces jednoduše nemůže nahradit kontrolní řízení prováděné na místě, které jediné může proká-

zat, zda je takové zpracování v souladu se zákonem. Je tedy nutno zdůraznit, že provedením zápisu do registru, popř. vydáním osvědčení o provedení registrace, nekončí povinnost správců (oznamovatelů) dodržovat povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně osobních údajů. Ty je nutné plnit během celé doby, kdy ke zpracování osobních údajů dochází.

Úkolem registračního řízení je zachytit oznámení, ze kterého plyne důvodné podezření, že by mohlo dojít ke zpracování v rozporu se zákonem, dále zpracování vybraných skupin citlivých údajů, případně skupin zpracování, která představují zvláštní riziko ve vztahu k právům a svobodám subjektů údajů. Dalším úkolem je korigovat předpokládané zpracování u správce, ještě před jeho faktickým zahájením. Výsledkem výše popsaného procesu je mj. i částečná eliminace nezákonných postupů při zpracování osobních údajů, např. úpravou rozsahu osobních údajů k deklarovanému účelu. Zde je nutno také připomenout značně *rozšířený nesprávný názor, že Úřad vede registr správců namísto registru zpracování*. Nikoli tedy primárně správce sám, ale příslušné zpracování prováděné správcem je předmětem registračního posuzování a následného zápisu do **registru zpracování osobních údajů**.

K častému nedorozumění dochází při **zpracování citlivých osobních údajů**. Citlivý údaj o národnostním, rasovém nebo etnickém původu je často zaměňován s osobním údajem o státní příslušnosti, který není citlivým údajem ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Výpis z rejstříku trestů, který dokládá beztrestnost, rovněž není citlivým údajem o odsouzení fyzické osoby za trestný čin ve smyslu výše citovaného ustanovení. Někteří zaměstnavatelé se domnívají, že zpracovávají citlivé údaje vypovídající o zdravotním stavu zaměstnanců. Potvrzení lékaře nebo zdravotnického zařízení (např. ze vstupní nebo preventivní lékařské prohlídky) o tom, zda pracovník je nebo není schopen vykonávat svoji práci, ještě není citlivým údajem vypovídajícím o zdravotním stavu ve smyslu zákona. Citlivé údaje vypovídající o zdravotním stavu zaměstnanců je tak oprávněn zpracovávat např. pouze smluvní závodní lékař, nikoliv ovšem zaměstnavatel. Výjimkou může být případ zaměstnání zaměstnanců se změněnou pracovní schopností. V tomto případě vyplývají povinnosti zaměstnavatelů související se zaměstnáváním zaměstnanců se zdravotním postižením ze zvláštních právních předpisů.

V roce 2005 docházelo ve větší míře k oznamování záměru zpracovávat osobní údaje prostřednictvím sledovacích **kamerových systémů**. V některých případech, které byly Úřadu oznámeny, nešlo pouze o monitorování určitého objektu (např. výrobního areálu) nebo movité věci (např. technologického zařízení) z důvodu jejich zajištění před poškozením, ztrátou, nebo neoprávněnou manipulací. Úřadu byly oznámeny také záměry sledování zaměstnanců na pracovištích (v prostoru dílen, výrobních hal, skladech, dokonce i šaten). V posledně jmenovaném případě, kdy jde o evidentní zásah do soukromí, je samozřejmě nutné, dříve než dojde k registraci takového zpracování, vyžádat si doplňující informace, popřípadě zahájit řízení podle § 17 zákona, jehož výsledkem může být i vydání nepovolení ke zpracování osobních údajů. Častějším závěrem však je, že správce přistoupí ke snížení původně předpokládaného rozsahu osobních údajů, případně k dalším korekcím zamýšleného zpracování.

Stále častěji rovněž dochází k oznámení **zpracování biometrických údajů**. Zpracování biometrických dat se často používá při automatizovaných postupech verifikace a identifikace, zvláště pro kontrolu vstupu jak do fyzicky existujících, tak virtuálních oblastí (např. přístup k určitým elektronickým systémům nebo službám). V letošním roce došlo k několika oznámením zpracování biometrických údajů typu hlasového záznamu a otisku prstů za účelem přístupu do počítače a do sítě. Dalším případem jsou castingové agentury, které vedou evidenci uchazečů např. pro televizní, filmovou nebo reklamní produkci. V tomto případě jde o biometrické údaje, jako jsou výška, váha, barva očí, vlasů apod.

3. PŘEDÁVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ DO ZAHRANIČÍ

V souvislosti s vyřizováním žádostí ve věci vydání povolení k předávání osobních údajů do jiných států lze konstatovat, že ve srovnání s rokem 2004 výrazně ubylo případů, kdy žádosti obsahovaly neúplné nebo nepřesné informace, popř. neobsahovaly nezbytné podklady, ze kterých by mohl Úřad spolehlivě zjistit skutečný stav věci. Při posuzování každé žádosti se přihlíží k nejrůznějším okolnostem. Klíčovou otázkou je vždy to, zda je v právním řádu cílové země dostatečným způsobem zajištěna ochrana osobních údajů. Není-li možné považovat vnitrostátní legislativu v dané zemi za adekvátní, je nutné, aby pro předání osobních údajů byla naplněna některá z podmínek stanovených v § 27 odst. 2 a 3 zákona o ochraně osobních údajů. Před vydáním každého rozhodnutí posuzuje Úřad také další aspekty žádosti – zabývá se především účelem zpracování osobních údajů, jejich zdrojem, konečným určením a dobou zpracování.

Žádosti právnických osob se v posledním období týkaly především **předání osobních údajů zaměstnanců**, popř. uchazečů o zaměstnání mateřským společenstvem v zahraničí, zejména pak ve Spojených státech amerických. Mezi nejčastějšími důvody byly uváděny: Společné vedení personální politiky, plánování personálního rozvoje zaměstnanců, efektivnější využívání pracovních sil zaměstnanců, plánování dalšího vzdělávání zaměstnanců a agenda spojená s vyúčtováním nákladů za pracovní pobyty a cesty.

V několika případech se žádosti ukázaly jako bezpředmětné, neboť mezi žadatelem (vývozcem osobních údajů) a příjemcem osobních údajů ve třetí zemi byla sepsána smlouva o předání osobních údajů, jejíž nedílnou součástí byly **smluvní doložky** dle Rozhodnutí Komise ze dne 15. června 2001 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů do třetích zemí podle směrnice 95/46/ES. V těchto případech byly tedy naplněny předpoklady pro předání osobních údajů v režimu § 27 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů, podle kterého mohou být do třetích zemí osobní údaje předány, pokud zákaz omezování volného pohybu osobních údajů vyplývá z mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal Parlament ČR souhlas, a kterou je Česká republika vázána, nebo jsou osobní údaje předány na základě rozhodnutí orgánu Evropské unie. V těchto případech tedy nebylo nutné žádat Úřad o povolení ve smyslu § 27 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů, jelikož Úřadu o takovém povolení nepřisluší rozhodovat.

Na některé z žádostí, které se týkaly předání osobních údajů do Spojených států amerických, bylo možné v souladu s ustanovením § 27 odst. 2 zákona aplikovat Rozhodnutí Komise ze dne 26. července 2000 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES od odpovídající ochrany poskytované podle **zásad „bezpečného přístavu“** a s tím souvisejících „často kladených otázek“ vydaných Ministerstvem obchodu Spojených států amerických (případy „Safe Harbor“ – „Bezpečný přístav“). V tomto případě lze odpovídající úroveň ochrany osobních údajů při jejich předání do Spojených států amerických podle výše zmíněného rozhodnutí dosáhnout v tom případě, pokud by příjemce osobních údajů v USA dodržoval zásady „bezpečného přístavu“ pro ochranu osobních údajů a také zásady „často kladených otázek“ (Frequently Asked Questions, dále jen „FAQ“), které představují pokyny pro provádění těchto zásad vydaných vládou Spojených států amerických dne 21. července 2000. *Při každém předání údajů musejí být splněny dvě zásadní podmínky: Subjekt, který přijímá údaje se jednoznačně a veřejně zavázal dodržovat zásady prováděné v souladu s FAQ a současně tento subjekt podléhá zákonným pravomocím orgánu veřejné správy Spojených států amerických (Federální obchodní komise nebo Ministerstvo dopravy Spojených států amerických), který je oprávněn vyšetřovat stížnosti v případě nedodržení zásad prováděných v souladu s FAQ a zajistit nápravu proti nekalým nebo klama-*

vým praktikám, jakož i náhradu škody fyzickým osobám, bez ohledu na zemi jejich pobytu, nebo na jejich státní příslušnost.

Úřad se také zabýval žádostí ve věci **poskytování osobních údajů o cestujících** ze systému APIS, které Úřadu USA pro cla a ochranu hranic měl předat jeden letecký dopravce provozující mezinárodní osobní lety do Spojených států amerických. Jelikož tuto problematiku podrobně upravuje Rozhodnutí Komise ze dne 14. května 2004 o odpovídající úrovni ochrany osobních údajů obsažených v záznamech o knihování cestujících v letecké dopravě, které se předávají Úřadu USA pro cla a ochranu hranic, konstatoval Úřad, že předání osobních údajů do Spojených států amerických bude realizováno na základě výše uvedeného rozhodnutí orgánu Evropské unie, a proto není nutné žádat o vydání rozhodnutí o povolení k předání osobních údajů do třetích zemí. Na tento konkrétní případ se také vztahuje ustanovení § 27 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů.

Statistika oznámení o zpracování osobních údajů podle § 16

	Celkový stav k 31/12/2005	v roce 2005	2004	2003
Celkem podáno oznámení	27 141	1 099	1 972	3 187
Zaregistrováno zpracování	25 054	466	1 591	2 854
Zaregistrováno správců	22 128	419	1 402	2 604
Zrušeno registrací	735	111	64	52
Podáno oznámení o změně zpracování	582	134	192	216

Statistika žádostí o předání osobních údajů do zahraničí podle § 27

	Celkový stav k 31/12/2005	v roce 2005	2004	2003
Celkový počet žádostí:	684	41	52	89
Rozhodnutí, která předání osobních údajů do zahraničí povolují	625	37	60	69
Rozhodnutí, která předání osobních údajů do zahraničí zamítají	16	0	0	1
Řízení zastaveno podle § 30 zák. č. 71/1967 Sb., na žádost účastníka řízení	13	0	3	6
Jiná rozhodnutí	30	3	0	0

VI. Činnost Úřadu v oblasti legislativní a právní

POSTAVENÍ A PŮSOBNOST ÚŘADU

Postavení a působnost Úřadu jako nezávislého dozorového orgánu státu je vymezena zákonem o ochraně osobních údajů. V roce 2005 byl zákon o ochraně osobních údajů dotčen dvěma přímými novelami, a platí tedy nyní ve znění zákonů přijatých v minulých letech, tj. ve znění zákonů č. 227/2000 Sb., č. 177/2001 Sb., č. 450/2001 Sb., č. 107/2002 Sb., č. 309/2002 Sb., č. 310/2002 Sb., č. 517/2002 Sb., č. 439/2004 Sb., č. 480/2004 Sb., č. 626/2004 Sb. a nově, s účinností od 1. ledna 2006 i zákona č. 413/2005 Sb. a zákona č. 444/2005 Sb. V případě zákona č. 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti část čtyřicátá obsahuje přímou novelu zákona o ochraně osobních údajů. Jde o drobnou, vlastně legislativně technickou novelu, která v ustanovení § 37 písm. c) nahrazuje slovo „skutečností“ slovem „informace“ a doplňuje poznámku pod čarou č. 31 s odkazem na zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Druhým novelizačním zákonem je zákon č. 444/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Část 28 tohoto zákona obsahuje změnu § 46 odst. 7 zákona o ochraně osobních údajů, kdy se slova „územní finanční úřad“ nahrazují slovy „celní úřad“.

V roce 2005 byly Úřadu svěřeny nové kompetence ve věci **dozoru nad ochranou osobních údajů v oblasti elektronických komunikací**, a to zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). Podle § 87 odst. 4 tohoto zákona je dozor nad dodržováním povinností při zpracování osobních údajů svěřen Úřadu pro ochranu osobních údajů. Jde o návaznost na povinnosti České republiky implementovat směrnice EU v této oblasti, kdy vedle regulačních telekomunikačních úřadů, které tradičně působí také jako dozorové úřady, jsou kompetence nad dodržováním povinností při zpracování osobních údajů svěřovány úřadům speciálním – v ČR tedy Úřadu pro ochranu osobních údajů. Vedle základního rozsahu působnosti Úřadu podle zákona o ochraně osobních údajů zůstávají v platnosti kompetence, svěřené mu již v roce 2004 (novelou zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, provedené zákonem č. 53/2004 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel), v těch případech, kdy jde o neoprávněné nakládání s rodným číslem nebo o neoprávněné využívání rodného čísla; podle zákona o některých službách informační společnosti Úřad vykonává ve vymezeném rozsahu dozor i rozhodovací činnost v souvislosti s porušováním povinností odpovědných subjektů pro oblast nevyžádaných obchodních sdělení.

1. AKTIVITY ÚŘADU V OBLASTI LEGISLATIVNÍ

V souladu se zněním novely zákona o ochraně osobních údajů (zákon č. 439/2004 Sb.) bylo již koncem roku 2004 připraveno **nařízení vlády o vzoru služebního průkazu inspektorů a dalších kontrolních pracovníků**, jimiž se budou povinni prokazovat při provádění kontrol. Povinnost připravit a vydat toto nařízení vyplynula ze zmocnění v § 38 odst. 5 zákona o ochraně osobních údajů v platném znění. Tento záměr Úřad splnil a nařízení vlády, kterým se vydává vzor služebního průkazu kontrolujících osob Úřadu, bylo publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 8/2005 Sb.

Úřad se již standardně účastnil vládního legislativního procesu jako povinné připomínkové místo při přípravě právních předpisů zpracovávaných jinými institucemi v rámci vládního legislativního procesu za situace, kdy se tyto návrhy dotýkají oblasti ochrany osobních údajů. V průběhu roku 2005 Úřad mohl uplatnit své připomínky k více než 200 návrhům právních předpisů různé právní síly. Četnost připomínek Úřadu však dokládá, že předkladatelé při tvorbě návrhu právního předpisu nevěnují dostatečnou pozornost principům ochrany osobních údajů a návrhy často neobsahují ani tak základní požadavky zákona o ochraně osobních údajů, jako je přesně stanovený rozsah osobních údajů, jasně definovaný účel a způsob zpracování osobních údajů, vymezení doby nezbytné pro jejich uchování a podobně. Stále přetrvává tendence autorů právní předlohy (zejména u prováděcích předpisů) obcházet zmocnění, stanovené v zákonech a stanovovat například rozsah údajů větší, než by bylo možno očekávat vzhledem k účelu zpracování.

Za všechny připomínkované právní předpisy je třeba upozornit alespoň na dva. Ten první, bude-li Parlamentem ČR přijat, bude mít zásadní dopad na využívání jednoho z nejrozsáhlejších registrů veřejné správy – evidence obyvatel. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel zpracovalo Ministerstvo vnitra ČR jako reakci na situaci, kdy stávající obecná právní úprava, podle názoru předkladatele, byla nepřesná a v řadě případů obtížně aplikovatelná. Ve spolupráci s Úřadem se podařilo najít řešení, které odpovídá principům ochrany osobních údajů. Spočívá v tom, že i když je pro jednotlivé oprávněné subjekty stanoven přesný rozsah údajů, jež mohou čerpat ze systému evidence obyvatel a dále je využívat pro plnění zákonem stanovených úkolů, je tento rozsah uveden jako maximální s tím, že je povinností vždy v konkrétním případě použít jen ty údaje, kterých je k plnění úkolů nezbytně potřeba. Nemělo by tedy být možné automaticky a bez odůvodnění využívat vždy všechny údaje, které mohou být teoreticky jednotlivým oprávněným subjektům zpřístupněny nebo předány.

Druhý uváděný příklad připomínkovaného právního předpisu bude mít opět přímý dopad na občany. Jde o záměr Ministerstva vnitra, tentokrát však vychází z implementace předpisů Evropské unie ukládajících zavést zpracovávání biometrických údajů do cestovních dokladů. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony na úseku cestovních dokladů, obsahuje novely několika zákonů a byl zpracován k zajištění národních úprav Nařízení Rady Evropských společenství č. 2252/2004 (dále jen Nařízení). Nařízení zavazuje členské státy EU, aby za stanovených podmínek zavedly do jimi vydávaných cestovních pasů a cestovních dokladů médium pro uchování údajů, které v interoperabilních formátech obsahuje zobrazení obličeje, později přibudou i otisky prstů. I v tomto případě směřovaly připomínky Úřadu k tomu, aby bylo nejen naplněno citované Nařízení, ale aby byla také respektována směrnice EU č. 95/46/ES o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Cílem připomínek Úřadu bylo zejména nerozšiřovat skupinu zpracovávaných otisků nad nezbytný rámec, stanovený citovaným Nařízením, a dále zajistit občanům – držitelům cestovních dokladů – korektní způsob při ověřování těchto dat při výdeji cestovních dokladů. Tím by mělo být současně zajištěno, že navrhovaná právní úprava nebude v rozporu s podmínkami a principy ochrany osobních údajů vymezenými zákonem o ochraně osobních údajů. Zákon, kterým se mění některé zákony na úseku cestovních dokladů, by pak měl založit další dozorovou a sankční pravomoc Úřadu nad ochranou soukromí při zpracování osobních údajů. Do jeho působnosti by mělo být svěřeno projednávání přestupků a správních deliktů spočívající v neoprávněném zpracování biometrických údajů zpracovaných v nosiči dat s biometrickými údaji.

Závěrem této části lze konstatovat, že i když se Úřadu nepodařilo prosadit některé námitky v rámci legislativního procesu v České republice, jak tomu bylo například v souvislosti s novou právní úpravou podmínek pro výběr rozhlasového a te-

levizního poplatku, lze uvést, že v roce 2005 byly v České republice učiněny další postupné kroky k celkové harmonizaci právního řádu ČR s principy ochrany osobních údajů.

2. AKTIVITY ÚŘADU V OBLASTI OBCENÉ APLIKACE PRÁVA

V roce 2005 pokračoval zájem veřejnosti i jednotlivých správců nebo zpracovatelů osobních údajů o poskytování stanovisek, vedení konzultací a jednání, která se dotýkala aplikace zákona o ochraně osobních údajů v prostředí právního řádu České republiky. V rámci těchto aktivit Úřad poskytl jen v oblasti obecné aplikace práva přes **4 000 telefonických konzultací**, což představuje nárůst oproti roku 2004 o více než 30 %, a oproti roku 2003 dokonce o téměř 60 %, vyřídil více než **1 000 písemných** (a více než 1 000 elektronickou poštou zaslaných) žádostí. Nárůst elektronickou poštou zaslaných žádostí o konzultaci svědčí o tom, že je zájem získat rychle a neformálně vyčerpávající odpovědi či rady, jak postupovat v konkrétních a aktuálních případech.

Ještě počátkem roku 2005 se velká část konzultačních aktivit Úřadu pro ochranu osobních údajů zaměřovala na dotazy týkající se správné aplikace zákona a názorů Úřadu vyplývající z nově založené kompetence týkající se nevyžádaných obchodních sdělení podle zákona o některých službách informační společnosti. V této souvislosti Úřad dále prezentoval stanoviska a také je uveřejňoval na svých webových stránkách. Zdá se, že tato problematika je již odbornou veřejností pochopena a dotazy na toto téma postupně ustávají. Stejně tak lze říci, že problematika využívání rodných čísel je již dostatečně objasněna a toto téma se také v žádostech o konzultace a aplikační přístupy objevuje méně často než v roce 2004. Lze však konstatovat, že se naopak rozšířilo spektrum problémů, které zajímají veřejnost a které se týkají už cíleně jejich osobních zájmů. Úřad je mnohem častěji tázán, příp. žádán, aby se vyjádřil k problémům, které jsou charakterizovány jednoduchou větou „...je možné, aby?“. Dotazy tohoto typu pak směřují do mnoha oblastí reálného života, kdy značná část je věnována některým praktikám bank a dalších finančních institucí. Některé aktivity těchto subjektů a jejich snaha získat informace se značné části občanů jeví jako přehnaná, a dokonce je pocíťována jako zásah do soukromí. Celý problém však spočívá v tom, že zmíněné instituce staví problém tak, že podmiňují poskytnutí služby vůbec získáním informací, příp. udělením souhlasu k dalšímu zpracování osobních údajů.

Obdobně se totéž dá říci např. o *poskytovatelích telekomunikačních služeb*, kdy jsou poměrně často používány praktiky spočívající např. ve změně všeobecných obchodních podmínek, které však obsahují např. souhlas se zpracováním osobních údajů a s jejich dalším využíváním pro potřeby telefonních operátorů nastavený tak, že je klient, příp. potenciální klient, chce-li službu využívat, nemůže odmítnout. Názor Úřadu v této věci je jednoznačný: Takové praktiky je třeba změnit a princip institutu souhlasu se zpracováním údajů musí být aplikován tak, aby naplnil svůj zákonný obsah, definovaný jako svobodný, vědomý a informovaný projev vůle – tedy jako právní úkon subjektu údajů vůči tomu, kdo případně takový souhlas pro zpracování osobních údajů vyžaduje.

Značnou část výkladu aplikačních přístupů Úřad směřoval k zodpovězení dotazů *úředníků měst a obcí*. Většinou jde o problémy správné aplikace zvláštních právních norem ve vztahu k zákonu o ochraně osobních údajů. Z rozboru těchto problémů lze učinit závěr, že mnohdy stačí jen pozměnit léty zažitá rutinní postupy a další zpracování a využívání osobních údajů pak již nečiní problémy. Mnohdy je také Úřad žádán o stanovisko na správnou aplikaci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Problém spočívá v tom, že vyjma zveřejňované ju-

dikatury obecných soudů v podstatě neexistuje v České republice oficiální instituce (správní úřad), která by svými stanovisky a uplatňovanými aplikačními přístupy napomáhala běžné praxi. V tomto případě však Úřad může toliko vyjádřit svůj názor, a přitom musí vážit i správnou aplikaci zákona o ochraně osobních údajů. Z reakcí se však zdá, že i tyto informace a sdělení názoru jsou pro tazatele přínosem.

Zcela nově se ve větší míře na Úřad obracely orgány činné v trestním řízení v souvislosti s šetřením trestných činů podle § 178 trestního zákona, tedy neoprávněného nakládání s osobními údaji. Úřad je buď žádán formou dožádání podle § 8 odst. 1 trestního řádu o názor, postupně však je stále častěji žádán o odborné vyjádření ve smyslu § 105 trestního řádu. Lze dovodit, že narůstající četnost těchto žádostí jednak svědčí o tom, že odborná pozice Úřadu je respektována, a také o tom, že zřejmě narůstá i počet trestných činů neoprávněného nakládání s osobními údaji. To by mohlo vést k opodstatněnému závěru, že působení Úřadu na veřejnost začíná přinášet své ovoce a občané si více chrání své soukromí i cestou trestněprávní.

Novým rysem konzultační činnosti je rovněž snaha žadatelů seznámit Úřad ještě ve fázi přípravy projektu se záměrem zpracovávat osobní údaje. Dokladem je historie příprav a poté realizace projektů bankovního klientského informačního systému a řady dalších klientských databází. Předchozí konzultace autorů a realizátorů projektů s Úřadem jsou jim jakousi zárukou, že je jejich postup správný. Obdobně se také v roce 2005 obrátili na Úřad někteří budoucí správci nebo zpracovatelé se svými záměry a požadovali poskytnutí konzultační činnosti. I když Úřad, vědom si svého výsostného postavení v oblasti dozoru, nemůže žadatele o konzultaci odmítnout s poukazem na možnost následné kontroly, snahou konzultujících zaměstnanců Úřadu je hovořit s autory a realizátory projektů otevřeně a přimět je k potřebné změně přístupů, nepřijatelných z hlediska ochrany osobních údajů. Pokud však nejsou názory Úřadu akceptovány, jak tomu bylo například v souvislosti se záměrem Ministerstva zdravotnictví realizovat projekt papírových zdravotních knížek, musí Úřad důsledně uplatňovat provedení kontroly, jak tomu bylo například u záměru realizovat společný projekt Ministerstva vnitra a Ministerstva práce a sociálních věcí u některých problematických skupin mládeže.

V roce 2005 byl Úřad rovněž požádán nejvyšší státní zástupkyní o součinnost při realizaci záměrů elektronizace spisové agendy v oblasti výkonu dozoru státního zástupce nad činností Policie ČR.

Závěrem této části lze konstatovat, že i v roce 2005 Úřad úspěšně pokračoval ve vysokém standardu aplikace principů práva na ochranu osobních údajů z minulých let. Z mnoha reakcí na konzultační a aplikační činnost se dá dokonce usoudit, že Úřad začíná být vnímán stále více jako instituce, která chrání soukromí obecně, tedy jako „Úřad pro ochranu soukromí“. Právě z takto chápaného postavení Úřadu některými tazateli či žadateli o stanovisko pak plyne jejich jisté zklamání v těch případech, kdy Úřad nemůže překročit své zákonné působnosti, a ani tedy nemůže v řadě případů pomoci tam, kde se veřejnost na Úřad s důvěrou a v dobré víře o pomoc obrací.

VII. Inspektoři Úřadu – poznatky z kontrol provedených v roce 2005

Kontrolní činnost Úřadu byla v roce 2005 zaměřena hlavně na tzv. incidenční kontroly, tj. prošetření stížností, a to z důvodu velkého počtu žádostí o nápravu a stížností podaných na Úřad. Těchto kontrol bylo provedeno 80, z nichž bylo 68 ukončeno. Bylo tím vyřešeno 133 stížností. Některé stížnosti byly inspektory řešeny jiným způsobem než kontrolou, tedy nápravou daného stavu. Kontroly byly prováděny v bankovních a leasingových společnostech, obchodních a stavebních firmách, zdravotních zařízeních a farmaceutických firmách, ve státní správě a samosprávě.

Kromě toho proběhlo také několik komplexních kontrol na základě kontrolního plánu: Z 13 kontrol plánovaných na rok 2005 a ze 7, které přetrvávaly z kontrolního plánu roku 2004, jich bylo 12 provedeno a ukončeno, 2 byly zahájeny, 2 byly zrušeny, protože instituce již byla kontrolována na základě stížnosti, a 4 kontroly byly odloženy. Kontroly se týkaly policie, vězeňské služby, bank, mateřských škol, leasingových společností, farmaceutických firem, pojišťoven, ministerstev aj.

Při komplexní kontrole se kontrolují veškeré povinnosti správce dané zákonem o ochraně osobních údajů při zpracování osobních údajů jak v listinné podobě, tak v podobě elektronické. Zjišťuje se zvláště rozsah shromažďovaných osobních údajů vzhledem k účelu a zákonným povinnostem správce, možnosti přístupu subjektů údajů k jejich osobním údajům a dodržování povinnosti likvidovat osobní údaje po uplynutí lhůty, po kterou je nezbytné osobní údaje uchovávat. V případě činnosti státních orgánů bývá účel zpracování osobních údajů dán zákonem, a tudíž rozsah zpracovávaných osobních údajů nesmí být větší než nezbytný vzhledem k tomuto zákonnému účelu. U ostatních správců vyplývá účel z obsahu smlouvy (písemné nebo ústní) uzavřené se subjektem údajů.

Novela zákona o ochraně osobních údajů přidala kontrolujícím povinnost zjistit, zda má správce zpracovánu dokumentaci k zajištění ochrany osobních údajů a zda řádně informoval subjekt údajů o zpracování jeho osobních údajů.

V mnohých kontrolách bývá také prověřován způsob zpracování rodného čísla, protože novela zákona o evidenci obyvatel a rodných číslech z roku 2004 zpracování rodných čísel velmi zpřísnila a dohled nad dodržováním tohoto zákona byl svěřen Úřadu.

Při incidenčních kontrolách se zjišťuje, zda stížnost byla oprávněná a zda opravdu došlo k porušení zákona o ochraně osobních údajů a jednalo se o zásah do práv stěžovatele. Je třeba říci, že zdánlivě jednoduchá incidenční kontrola na základě jedné stížnosti se může změnit ve velmi obtížnou a časově náročnou kontrolu, obzvláště v situaci, kdy se ukáže, že fakticky jde o více různých zpracování, nebo jsou osobní údaje předávány od jednoho správce k druhému. Pokud se zjistí, že osobní údaje nejsou zpracovávány v souladu se zákonem, je třeba najít jádro problému, tj. zda a jakým způsobem bylo ohroženo soukromí občanů. Často je třeba k posouzení nezbytnosti zpracování některých osobních údajů konzultovat s příslušnými nadřízenými orgány a organizacemi.

Zjištěná porušení zákona v roce 2005 se týkala zejména:

- neoprávněného zpracování nepřesných nebo nadbytečných údajů,
- neoprávněného předávání údajů jiným správcům,
- nedostatečného nebo nesprávného informování subjektů údajů,
- zpracovávání citlivých údajů bez výslovného souhlasu subjektu údajů,
- špatného zabezpečení osobních údajů, např. v důsledku nevyhovujících přístupů v informačním systému, takže osobní údaje byly přístupné i neoprávněným osobám.

Celkem bylo uloženo 40 nápravných opatření, v 7 případech již proběhlo správní řízení a byly uloženy pokuty.

Zvláště pak je třeba poukázat na některé problémy, které se při kontrolách objevily:

- Některé orgány státní správy nebo samosprávy mají povinnost sdělovat jisté informace na požádání, kupř. osobám, které jsou na problému zainteresovány; např. do usnesení rady města mohou nahlížet obyvatelé tohoto města. Splnění této povinnosti ovšem nemůže spočívat v tom, že informace, které obsahují osobní údaje, se zveřejní na internetu; takovým postupem by mohlo dojít *k neoprávněnému přístupu k osobním údajům* (§ 13 zákona o ochraně osobních údajů) – prostřednictvím internetu jsou totiž osobní údaje zpřístupněny neomezenému okruhu občanů, nejen oprávněným obyvatelům daného města.
- Často také dochází k neoprávněnému zpracování osobních údajů třetích osob – tj. osob blízkých těm, kteří se správcem uzavřeli nějakou smlouvu (např. návštěvníci hostů ubytovaných v hotelu) nebo jejichž osobní údaje správce oprávněně shromažďuje (např. příbuzní uvězněných osob).
- Podle § 11 zákona o ochraně osobních údajů *musí správce informovat subjekt údajů o tom, komu mohou být osobní údaje zpřístupněny*. Tudíž i při předávání osobních údajů k účelům directmarketingu má mít subjekt údajů informaci o tom, komu budou jeho osobní údaje předávány (aby s tím mohl případně nesouhlasit). Společnosti tuto povinnost často obcházejí jakýmsi všeobecným souhlasem s předáváním osobních údajů *jiným subjektům*. Subjekt údajů ovšem musí být informován dříve než k předání dojde (pouhé oznámení o tom, že jeho osobní údaje už byly předány, je porušením zákona). Porušování této povinnosti se rovněž často dopouštěly banky při poskytování telefonických informací o roční procentuální sazbě nákladů (RPSN).
- Rovněž při získávání souhlasu pro předávání bankovních informací se banky často dopouštěly porušování zákona zejména směřováním a zamlžováním informací o účelech, rozsahu a předávání osobních údajů klientů ve všeobecných podmínkách.
- Podle §13 odst. 2 novely zákona o ochraně osobních údajů je *správce povinen zpracovat a dokumentovat přijatá a provedená technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů*. Tohoto ustanovení mnozí správci osobních údajů nedbají.

Dne 29. července 2004 schválila Poslanecká sněmovna PČR zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), který po nezbytných legislativně-technických lhůtách nabyl účinnosti dnem 7. září 2004. Je třeba opakovaně zdůrazňovat, že tento zákon není speciálním zákonem proti šíření tzv. spamu, ale Úřadu jím byla svěřena kompetence postihovat případy nevyžádaných obchodních sdělení.

Přesto, že provádění kontrol je jádrem činnosti inspektorů, předáním kontrolního protokolu jejich práce nekončí:

Po skončení kontroly je třeba vyzoomět stěžovatele, zda bylo zjištěno porušení zákona a jakým způsobem bude na základě jeho stížnosti učiněna náprava. V případě uložení nápravných opatření je třeba následně kontrolovat, zda tato opatření byla skutečně přijata a zda nadále již probíhá zpracování v souladu se zákonem.

Pokud inspektor při kontrole zjistí, že došlo k přestupku nebo správnímu deliktu (§ 44 a 45 zákona o ochraně osobních údajů), předává výsledky kontrol k sankčnímu řízení.

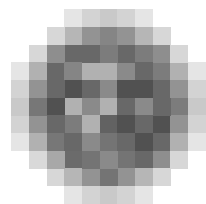

V případě státní správy nebo samosprávy je často třeba spolupracovat s nadřízenými orgány kontrolovaného, protože tak lze dosáhnout nápravy v celé jedné oblasti (např. školství, sociální oblast, zdravotnictví apod.).

V roce 2005 se ještě mohl kontrolovaný správce osobních údajů odvolat proti kontrolnímu protokolu k inspektorovi řídícímu kontrolu, který musel jeho námitky vypořádat. Pokud ani poté nebyl kontrolovaný s řešením srozuměn, mohl se obrátit na předsedu Úřadu a v případě nařízené likvidace zpracovávaných osobních údajů i na soud.

Kontrolní činnost často mimoděčně iniciuje konzultační aktivitu inspektorů. Kontrolované subjekty mění způsoby zpracování osobních údajů, bývají vystaveny novým podnětům a mnohdy své nové kroky konzultují s inspektory, kteří u nich provádějí kontrolu. Například při zavádění nového informačního systému žádají o spolupráci při nastavení nových bezpečnostních opatření, tj. žádají o posouzení, zda tato jsou dostatečná z hlediska ochrany osobních údajů. Časté jsou dotazy na to, komu správce smí nebo musí předávat osobní údaje, jaké zpracování a kterých osobních údajů je možné např. v rámci souhlasu, který byl klienty dán, apod. Činnost inspektorů tudíž nespočívá pouze v provádění kontrol, ale v následné spolupráci se státní správou a v dozorové činnosti.

Základním smyslem kontrol však není ukládání pokut, ale zabezpečení ochrany osobních údajů a soukromí občanů.

Styky se zahraničím a zapojení Úřadu do mezinárodní spolupráce

Náplň a organizování styků se zahraničím, včetně zapojení do mezinárodní spolupráce, se legislativně opírá především o ustanovení zákona o ochraně osobních údajů v § 29 odst. 1 písm. g), podle kterého Úřad zajišťuje plnění požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Dalším výchozím ustanovením zákona je § 29 odst. 1 písm. i), kterým se Úřadu ukládá spolupracovat s obdobnými úřady jiných států, s orgány Evropské unie a s orgány mezinárodních organizací působícími v oblasti ochrany osobních údajů; v souladu s právem Evropských společenství kromě toho musí plnit oznamovací povinnost vůči orgánům Evropské unie.

Při rozvíjení styků se zahraničím je nepochybně prioritou spolupráce s Evropskou unií (Evropskou komisí), s Radou Evropy a s nezávislými dozorovými orgány pro ochranu osobních údajů v ostatních státech EU, jejichž činnost se řídí stejnými principy na bázi společného „acquis communautaire“, jako činnost Úřadu. Základními právními normami EU(ES) v oblasti ochrany osobních údajů, které byly transponovány do právních řádů všech členských států, je směrnice 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací, dále pak Úmluva č. 108 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.

Nejvýznamnější pracovní platformou pro styk a spolupráci jak s Evropskou komisí, tak s partnerskými orgány dozoru v ostatních státech EU, byla i v roce 2005 Pracovní skupina pro ochranu dat podle článku 29 (tj. článku 29 směrnice 95/46/ES) – tzv. Working Party 29 (WP 29). Jde o prestižní orgán Evropské komise s poradním a nezávislým statutem, jehož zasedání se účastní zástupci nezávislých orgánů dozoru na vysoké úrovni, většinou přímo předsedové příslušných úřadů. Jeho stanoviska a názory jsou určeny především Komisi a Výboru 31 (viz níže) a mají povahu doporučení, kromě toho však může ve své výroční zprávě, předkládané také Evropskému parlamentu a Radě, oslovit i tyto orgány EU. V neposlední řadě mají dokumenty WP 29 velký význam i pro jednotnou interpretaci právních aktů EU v oblasti ochrany osobních údajů, kterými jsou zejména již zmiňované směrnice 95/46/ES a 2002/58/ES, a pro sjednocování aplikační praxe národních dozorových orgánů.

Od vstupu ČR do EU se může zástupce Úřadu podílet jako plnoprávný člen pracovní skupiny na přípravě dokumentů a stanovisek plnou silou svého hlasu a ovlivňovat tak tvorbu politiky EU v dané oblasti. V roce 2005 se zástupce Úřadu (většinou jeho předseda) zúčastnil celkem osmi zasedání WP 29, včetně pracovních podskupin. Byly projednány a přijaty významné dokumenty, např. k problematice ochrany dat ve vztahu k právům duševního vlastnictví, technologií radiofrekvenčních identifikátorů (RFID), závazných vnitropodnikových pravidel velkých nadnárodních společností (Binding Corporate Rules), k vízovému informačnímu systému (VIS), ke standardům pro bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních

dokumentech, k uchování provozních údajů poskytovatelů služeb veřejných elektronických komunikací pro potřeby boje s terorismem a závažnou kriminalitou, k interpretaci článku 26.1 směrnice 95/46/ES o výjimkách při předávání osobních údajů do třetích zemí a k Schengenskému informačnímu systému (SIS II). Projednávala se i řada dalších aktuálních otázek bez přijetí konečného stanoviska, např. ke zpracování údajů o pacientech zdravotnických zařízení, ke zdravotním elektronickým knížkám a k prosazování směrnice 2002/58/ES (zejména v oblasti spamu, spywaru apod.).

Úkoly sekretariátu pro činnost WP 29 zajišťuje příslušná organizační jednotka Evropské komise „Unit C5 – Data Protection“, která byla začátkem roku 2005 nově organizačně přemístěna z generálního ředitelství Vnitřní trh (DG Internal Market) a začleněna do generálního ředitelství Spravedlnost, svoboda a bezpečnost (DG Justice, Freedom and Security), řízeného komisařem Frankem Frattinim. Příležitost pro těsný kontakt a společné řešení problémů s experty tohoto pracoviště Evropské komise se kromě platformy WP 29 nabízí Úřadu také prostřednictvím účasti na zasedáních Výboru pro ochranu osobních údajů podle článku 31 směrnice 95/46/ES (dále jen „Výbor 31“), se kterým Evropská komise konzultuje všechna rozhodnutí a opatření v oblasti ochrany osobních údajů, jakožto orgánem s oficiálním zastoupením členských států. Pokud přijímaná opatření nejsou v souladu se stanoviskem Výboru 31, musí o tom být informována Rada, která pak může přijmout odlišné rozhodnutí. V roce 2005 se zástupce Úřadu zúčastnil dvou zasedání Výboru 31. Třetí zasedání plánované na konec roku 2005 bylo odloženo vzhledem k tomu, že se začátkem roku 2006 očekává zásadní rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci předávání osobních údajů leteckých pasažérů ze záznamových systémů leteckých společností úřadům USA. Mezi hlavní projednávaná témata patřila například příprava na obdobná opatření v oblasti předávání údajů o leteckých pasažérech, jak byla sjednána v souvislosti s leteckou osobní dopravou do USA, vyžadovaná také Kanadou, Austrálií a Novým Zélandem. Diskutuje se i adekvátnost ochrany osobních údajů předávaných ze zemí EU do USA na bázi dohodnutého systému záruk ze strany amerických společností a garantovaného americkými úřady, označovaného jako „Bezpečný přístav“ (Safe Harbor). Sekretariát Evropské komise rovněž vždy podrobně informuje tento (spíše politický) poradní orgán o činnosti pracovní skupiny WP 29 jakožto orgánu spíše odborného.

Experti Úřadu se rovněž i nadále aktivně zapojovali do práce Mezinárodní pracovní skupiny pro ochranu dat v telekomunikacích (International Working Group on Data Protection in Telecommunications), která se zabývá problematikou ochrany osobních údajů v souvislosti s moderními technologiemi.

S nezmenšenou intenzitou pokračovala mezirezortní spolupráce Úřadu ve vztahu k orgánům a pracovním skupinám Evropské unie, zejména v rámci Rady/Coreperu. Již tradiční byla součinnost s Ministerstvem informatiky ČR, především v oblasti informační společnosti, elektronických komunikací a elektronické veřejné správy (e-Government). Po celý rok probíhala spolupráce s Ministerstvem vnitra ČR v souvislosti s přípravou evropského legislativního předpisu pro uchování údajů vznikajících při používání elektronických komunikací. Úřad se ve svých stanoviscích snažil prosazovat, aby příslušné návrhy byly vyvážené a rozumným způsobem respektovaly principy ochrany dat a soukromí.

V roce 2005 pokračovala úzká spolupráce s Ministerstvem vnitra ČR, koordinátorem v rámci 3. pilíře EU, v souvislosti s přípravou na přistoupení k Úmluvě o Schengenu, která předpokládá vytvoření Národního schengenského informačního systému (NSIS) s napojením na mezinárodní schengenský informační systém. Úřad pracuje na vytvoření podmínek nezbytných pro výkon dozorových pravomocí v oblasti zpracování velkého počtu osobních údajů vložených do tohoto systému. Půjde nejen o výkon dozoru nad souvisejícími národními aktivitami Policie ČR a ji-

ných domácích orgánů, ale i o plnohodnotnou účast na aktivitách schengenského společného dozorového orgánu (JSA – Joint Supervisory Authority of Schengen), kam jsou zatím zástupci Úřadu zváni jako pozorovatelé. Jako řádní členové se pověřeni pracovníci Úřadu na základě přistoupení k Úmluvě o Europolu již účastní práce společného dozorového orgánu Europolu (JSB – Joint Supervisory Body of Europol) a na základě přistoupení k Úmluvě o využití informačních technologií pro celní účely také práce JSA Customs. Od 20. 12. 2004 (31. zasedání JSB Europol) inspektorka Úřadu PhDr. Miroslava Matoušová vykonává funkci místopředsdkyně JSB Europol. V roce 2005 se podílela také na kontrole v centrále Europolu a na práci dvou pracovních skupin; Úřad se zúčastňoval i práce Odvolacího výboru, jehož úkolem je zabývat se stížnostmi subjektů údajů.

Úřad v roce 2005 věnoval zvýšenou pozornost problematice schengenské spolupráce, resp. ***budování Schengenského informačního systému***, a to vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika má do schengenského prostoru vstoupit v roce 2007. Budou tomu ovšem předcházet evaluace plánované na rok 2006, a je tedy nezbytné, aby kritéria schengenského *acquis*, týkající se ochrany osobních údajů, byla v zásadě naplněna již v roce 2006.

V rámci Úřadu byla proto vytvořena neformální pracovní skupina vedená inspektorem Ing. Janem Zapletalem. Jejími členy jsou ještě dva další právníci Úřadu (JUDr. Jiří Maštalka a Mgr. Ludmila Nováková, působící v odboru správních činností). Tito právníci se zároveň účastní činnosti pracovní skupiny Hodnocení Schengenu – Česká republika, zřízené Ministerstvem vnitra ČR, a to především činnosti expertní podskupiny pro ochranu údajů, jejímž vedoucím je inspektor J. Zapletal. V rámci přípravy na evaluace se Úřad pro ochranu osobních údajů aktivně účastnil semináře „Příprava České republiky na Schengenskou evaluaci“, konaného ve dnech 15. – 16. 6. 2005. V jeho rámci bylo v sídle Úřadu uspořádáno jednání na téma problematiky ochrany osobních údajů v Schengenském informačním systému.

Inspektor J. Zapletal byl rovněž členem evaluační mise, která proběhla v září 2005 v severských státech (Nordics Evaluation – Data Protection, Rejkjavík – Kodaň, 19. – 23. 9. 2005). Úkolem evaluační mise bylo prověření funkcí dozorových orgánů některých zemí zapojených do Schengenské úmluvy. Byly hodnoceny národní dozorové orgány pro ochranu osobních údajů Islandu, Norska, Dánska, Finska a Švédska.

Tento tým s mandátem Schengenské evaluační pracovní skupiny a pod vedením pana Davida Smithe z Úřadu komisaře pro informace ve Velké Británii (Information Commissioner's Office) hodnotil nezávislost a pravomoci národních dozorových orgánů pro oblast ochrany osobních údajů a jejich kontrolní pravomoci vůči Národnímu schengenskému informačnímu systému (NSIS) a všem orgánům, které provozují tento systém nebo do něj vkládají údaje, popřípadě je z něj čerpají. Zároveň hodnotil i zabezpečení NSISu proti zneužití údajů a možnosti práv subjektu údajů k přístupu k informacím.

Zástupci Úřadu v roce 2005 působili jako pozorovatelé v rámci Společného dozorového orgánu nad Schengenským informačním systémem.

Z věcného hlediska pak byla v souvislosti se schengenskou problematikou věnována hlavní pozornost těmto záležitostem:

1. Schopnost České republiky dostát svým povinnostem spojeným s dozorovou činností nad zpracováním osobních údajů v rámci Schengenského informačního systému
2. Schopnost České republiky zajistit, že v okamžiku přistoupení do schengenského prostoru bude právní úprava související se zpracováním osobních údajů v souladu s předepsanými standardy (Úmluva č. 108/1981 a Doporučení RE (87) 15)

3. Schopnost České republiky zajistit, že v okamžiku přistoupení do schengenského prostoru bude zpracování osobních údajů fakticky probíhat v souladu s výše uvedenými právními předpisy

V rámci takto uvedené problematiky lze konstatovat zhruba následující:

Ad 1.

Od roku 2000 působí v České republice na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů nezávislý Úřad pro ochranu osobních údajů, v jehož působnosti je zajišťovat dozor nad veškerým zpracováním osobních údajů, s výjimkou zpracování osobních údajů, které provádějí zpravodajské služby. Každý má právo se na Úřad obrátit se stížností nebo podnětem týkajícím se zpracování osobních údajů. Tím vlastně byly již v roce 2000 naplněny podmínky čl. 114 schengenské prováděcí dohody.

Činnost Úřadu byla již v roce 2002 shledána misí EU za odpovídající standardům EU.

Úřad také každoročně provádí řadu kontrol: Z nich některé se týkají činnosti Policie České republiky, která bude správcem osobních údajů i ve vztahu k osobním údajům zpracovávaným v Schengenském informačním systému. Lze tedy konstatovat, že v uvedených ohledech je právní prostředí České republiky harmonizováno s schengenským *acquis*.

Pro příští rok se připravuje popularizační kampaň týkající se ochrany osobních údajů s ohledem na vstup České republiky do schengenského systému. Stejně tak se bude prohlubovat organizační zajištění schengenské problematiky i v rámci Úřadu.

Ad 2.

Z hlediska stávající legislativy se Česká republika vyrovnala s Úmluvou Rady Evropy č. 108/1981 přijetím zákona č. 101/2000 Sb.

Doporučení RE (87) 15 bylo v zásadě zohledněno euronovelou policejního zákona (zákon č. 60/2001 Sb., novelizující zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů).

Z hlediska legislativy je dále relevantní zpracování osobních údajů upravováno především:

- Zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákonem č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákonem č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Výše uvedené právní předpisy jsou v zásadě vzájemně provázány. Nicméně existují určité dílčí nejasnosti a aplikační problémy, k jejichž řešení by bylo vhodné zvážit přijetí nejen technicko-organizačních, ale i legislativních opatření. Považujeme totiž za nezbytné, aby veškeré postupy při zpracování osobních údajů byly řádně a jednoznačně upraveny přímo ve zvláštních zákonech, jelikož pouze v takovém případě může být dosaženo plného souladu se zákonem o ochraně osobních údajů, a tedy i s tzv. schengenským *acquis*.

Úřad zaměří v bližší budoucnosti svoje dozorové aktivity právě na výše zmiňované oblasti.

Je však třeba přímo upozornit na existující výkladové nejasnosti ohledně možnosti přímé vnitrostátní aplikace schengenského *acquis* v okamžiku vstupu České republiky, které je nezbytné co nejrychleji odstranit a případně přijmout odpoví-

dající opatření k naplnění tohoto požadavku. Legislativní skupina, vytvořená pokynem Ministerstva vnitra ČR č. 27/2005, nedospěla ještě k relevantním závěrům. Je ale oprávněný předpoklad, že budou provedeny legislativní změny ve výše uvedených zákonech.

Ad 3.

Ve věci vlastního budování národní jednotky schengenského informačního systému, a s tím souvisejícího zajištění toku osobních údajů, směřovaly aktivity Úřadu pro ochranu osobních údajů zásadním způsobem k pojmenování přetrvávajících nejasností, týkajících se nejen vytváření technického zázemí, ale zejména odpovědnosti za běžný provoz a správu. V této souvislosti Úřad jednoznačně odmítal určité dosud přetrvávající názory, podle nichž by měl nést určitou odpovědnost za budování tohoto informačního systému; ve svém odmítavém stanovisku vychází z toho, že by to bylo v naprostém rozporu s jeho dozorovou úlohou. V každém případě se však počítá se zajištěním kroků a aktivit Úřadu, které budou směřovat k dosažení souladu toku osobních údajů, zejména v rámci národní jednotky schengenského informačního systému, s právním řádem. Zvláštní pozornost přitom bude věnována problematice naplnění povinností podle ustanovení § 13 zákona o ochraně osobních údajů, ukládajícího zajištění fyzické bezpečnosti zpracovávaných osobních údajů. Další oblastí, které Úřad bude věnovat pozornost, je oblast archivování a zabezpečení logů, aby bylo možné zpětné dohledání případného zneužití systému k jiným než zákonem stanoveným účelům.

V roce 2005 pokračovaly také společné **aktivity** zástupců orgánů dozoru nad ochranou dat ze **zemí střední a východní Evropy a z Pobaltí**, zahájené v roce 2001 z iniciativy českého Úřadu a polského Úřadu generálního inspektora ochrany osobních údajů. Mají formu pracovních setkání (Sedmé setkání komisařů střední a východní Evropy – 7th meeting of the Central and Eastern European Data Protection Commissioners, Smolenice, 22. – 25. 5. 2005) a dalších kontaktů, mj. komunikací i s využitím společných webových stránek (www.ceecprivacy.org). Deklarace přijatá na závěr tohoto setkání stanovila prioritní úkoly další spolupráce uvedené neformální skupiny středoevropských a východoevropských úřadů.

Z hlediska dvoustranných styků s partnerskými orgány dozoru v zahraničí má Úřad vytvořeny dlouhodobé nadstandardní **vztahy** spolupráce jmenovitě **se španělskou agenturou pro ochranu dat**. Ve dnech 18. – 19. července 2005 se v Praze uskutečnilo výroční setkání s pracovníky španělské agentury pro ochranu dat. Dvoudenní program se zaměřil na tři aktuální témata: Systémy elektronické zdravotní dokumentace, použití biometrických prvků v cestovních pasech a boj proti spamu. Odborníci obou institucí měli možnost podělit se o své názory a nejčerstvější zkušenosti. Společně hledali odpověď na otázku, jak zajistit, aby přínos nových technologií nebyl vykoupen průlomem do soukromí jednotlivce. V případě spamu pak zkoumali, jaké nástroje mají ochránci dat při odhalování a potírání tohoto neblahého fenoménu. Zajímavou diskusi provázela přátelská a neformální atmosféra. Setkání navíc poskytlo vítanou příležitost probrat aktuální podrobnosti spojené s chystanou realizací společného twinningového projektu v Bosně a Hercegovině. Zástupci obou stran vypracovali dohodu o konsorciu, ve které se zavázali ke vzájemné součinnosti při naplňování cílů projektu a konkretizovali důležité technické a ekonomické aspekty spolupráce. Podrobnější informace k projektu (viz s. 39).

Úřad také využil příležitosti, kterou českým institucím nabízí tzv. přechodový nástroj (Transition Facility). Tento instrument je v Aktu o přistoupení (příloha Smůlvy o přistoupení) definován jako „dočasná finanční pomoc novým členskými státy na rozvoj a posílení jejich správních kapacit pro provádění a vymáhání právních předpisů Společenství“.

Projekt „Výkon dozoru v ochraně osobních údajů“ proběhne zkrácenou twinningovou formou (twinning light). Jak název projektu napovídá, zaměří se na prohloubení a rozšíření znalostí a zkušeností v kontrolní činnosti. Projekt se během osmi měsíců svého trvání soustředí především na dvě úzce specializované oblasti: Na elektronické komunikace a na mezinárodní policejní databáze vytvářené v rámci schengenské spolupráce, Europolu a celního informačního systému. Pozornost bude věnována rovněž zaměstnaneckým údajům a ochraně soukromí na pracovišti.

Partnerem Úřadu pro realizaci projektu se ve výběrovém řízení stal rakouský Institut Ludwiga Boltzmannova pro lidská práva (Ludwig Boltzmann Institut für Menschenrechte). Při naplňování cílů projektu ho svými zkušenostmi podpoří Rakouská komise pro ochranu dat (Österreichische Datenschutzkommission).

Na podzim proběhlo jednání o smlouvě mezi partnerskými institucemi a vlastní realizace se uskuteční v roce 2006.

Úřad se rovněž zúčastnil výběrového řízení na udělení twinningového projektu č. BA04-OT-01 „**Podpora Komise ochrany dat Bosny a Hercegoviny**“. Toto řízení bylo vypsáno v rámci programu CARDS, což je program Evropské unie na podporu stabilizace situace zemí v oblasti západního Balkánu.

Úřad se řízení účastnil jako tzv. vedoucí partner, tedy jako primárně odpovědná instituce, a to spolu se Španělskou agenturou pro ochranu dat (Agencia Española de Protección de Datos) v roli instituce odpovědné za vybrané akce v rámci projektu.

V tomto výběrovém řízení byli Úřad a jeho španělský partner úspěšní. Příslušný kontrakt byl podepsán dne 3. listopadu 2005 v Sarajevu a 15. listopadu 2005 v Praze.

Úřad se tak stal první institucí v rámci České republiky, která bude v postavení vedoucího partnera uskutečňovat v zahraničí podobný projekt, financovaný z prostředků EU.

Cílem projektu je zlepšit situaci Bosny a Hercegoviny (dále jen „BaH“) v oblasti ochrany osobních údajů s cílem budoucího zapojení tohoto státu do Evropské unie. Projekt jako takový zahrnuje tři hlavní části:

1. Právní prostředí BaH v oblasti ochrany osobních údajů

Hlavním cílem v této oblasti bude především provést revizi stávajícího zákona o ochraně osobních údajů BaH, včetně jeho připravované novely, s cílem dosáhnout souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Dále se bude věnovat pozornost zpracování osobních údajů v rámci policejního sektoru, tedy dosažení souladu s Doporučením R (87) 15 Výboru ministrů členským státům upravujícím používání osobních údajů v policejním sektoru. Jistá část předmětných aktivit se zaměří na další odvětvovou legislativu upravující zpracování osobních údajů např. v oblasti veřejných registrů, bankovníctví, finančnictví apod.

2. Funkce Komise ochrany dat BaH

Aktivity se zaměří na vytvoření modelu nezávislého úřadu pro ochranu osobních údajů schopného plnit úkoly v souladu se standardy Evropské unie. Tento model musí být především podložen platnou legislativou (viz text sub 1.), dále je ovšem třeba zajistit vnitřní skladbu útvarů efektivně zajišťující agendu dozorovou, správní, registrační, zahraniční atd. V této souvislosti se předpokládá i zajištění přímého školení jednotlivých zaměstnanců hostitelského úřadu.

3. Popularizační kampaň

Smyslem těchto aktivit bude zvýšit povědomí veřejnosti BaH o problematice ochrany osobních údajů, což představuje jeden z pilířů úspěšné práce dozorového orgánu. Zaměřit se na publikační kampaň, na provádění veřejně přístupných přednášek a dále se předpokládají také akce typu dne otevřených dveří.

V Radě Evropy se Úřad v roce 2005 účastnil práce Výboru pro ochranu dat, zřízeném podle Úmluvy č. 108 (T-PD), který je nejvyšším orgánem Rady Evropy zabývajícím se ochranou dat; bývalý předseda Úřadu RNDr. Karel Neuwirt vykonával funkci místopředsedy T-PD.

Na půdě OECD se Úřad i v roce 2005 účastnil činnosti Pracovní skupiny pro bezpečnost informací a soukromí (WPISP) při Výboru pro politiku v oblasti informací, výpočetní techniky a komunikací (ICCP), a to v součinnosti s Ministerstvem informatiky ČR, které je gestorem spolupráce s OECD v rámci aktivit výboru ICCP. Zvláštní význam platformy OECD a jí organizovaných akcí spočívá v získávání cenných informací o mimoevropských přístupech k ochraně dat a v možnostech uplatnění seberegulačních nástrojů v dané oblasti, jako jsou etické kodexy, alternativní řešení sporů, technologie podporující soukromí apod. Významný přínos OECD v oblasti působnosti Úřadu lze spatřovat ve velmi citlivém a aktuálním hledání vyváženého přístupu k legitimním snahám o posílení bezpečnosti v souvislosti s růstem terorismu na jedné straně a k ochraně demokratických hodnot, jako je právo na soukromí, na straně druhé. V tomto smyslu prosazuje OECD pojem „kultury bezpečnosti“ spojený s propracovanými principy nově koncipovaných pravidel bezpečnosti (Security Guidelines) ve sféře informací. Mezi aktuální otázky posuzované z hlediska kultury bezpečnosti patří např. vztah informační bezpečnosti a soukromí k bezpečnosti cestování. Pokračují také diskuse k dlouhodobému tématu nových technologií a jejich dopadu na bezpečnost a ochranu soukromí. Nově zařazeným námětem je řízení identity (Identity Management).

Z hlediska nových kompetencí Úřadu ve vztahu k nevyžádaným obchodním sdělením má v poslední době mimořádný význam aktivita OECD v boji proti spamu. Odborníci Úřadu (Ing. Jiří Krump, Ing. Antonín Šusta) se stali experty příslušné pracovní skupiny, tzv. TFS – Task Force on Spam, která připravila a postupně rozpracovává „balíček“ protispamových opatření (Anti-spam Toolkit). Vzhledem ke globální povaze spamové problematiky je zvláště důležitá i spolupráce a společné akce OECD/TFS s dalšími organizacemi, jako je APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) a ITU (International Telecommunication Union).

Z akcí ke spamu, kterých se zástupci Úřadu zúčastnili, stojí za zmínku tyto:

■ Pátá schůzka národních orgánů zabývajících se posílením opatření k nevyžádaným obchodním sdělením – spamu (Belgie, Brusel, 6. 4. 2005). Schůzka zástupců národních autorit zodpovědných za prosazování zákonů proti nevyžádaným obchodním sdělením byla věnována hlavně otázkám spojeným se spoluprací mezi členskými státy EU v boji proti spamu a problémům, které jsou spojeny s předáváním informací nutných pro relevantní šetření jednotlivých případů.

■ Šestá schůzka národních orgánů zabývajících se posílením opatření k nevyžádaným obchodním sdělením – spamu (Belgie, Brusel, 7. 7. 2005). Schůzka byla převážně věnována rozšiřujícímu se využívání tzv. spywaru (programů shromažďujících data uživatelů bez jejich vědomí) a obraně proti němu, včetně možných technických a organizačních opatření ze strany poskytovatelů internetových služeb.

■ Schůze pracovní skupiny OECD pro spam a navazující Celosvětový summit mezinárodní telekomunikační unie (ITU) o informační společnosti – Tematická schůze ke kybernetické bezpečnosti (Švýcarsko, Ženeva, 27. a 28. 6. 2005). Pracovní

skupina OECD se zabývala prověrkou stavu přípravy univerzální příručky pro obranu proti spamu (Anti-spam Toolkit). Navazující akce se zabývala skutečným stavem mezinárodní obrany před spamerem a konstatovala, že spam se přesouvá do sféry organizovaného zločinu, proto ho nelze regulovat, ale pouze potlačit. Internetová komunita se bude muset rozhodnout, do jaké míry chce internet omezený a zabezpečený, nebo neomezený a nezabezpečený.

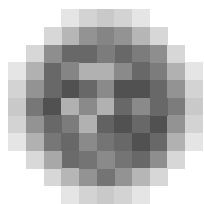
Styky Úřadu se zahraničím a související účast na zahraničních akcích se výrazně rozvíjely také v souvislosti s novými kompetencemi Úřadu v oblasti dozorových činností v ochraně osobních údajů, v neposlední řadě také z důvodu přijímání nových závazků, které plynou například z procesu začleňování České republiky do schengenského prostoru. Účast na mezinárodních akcích je rovněž vedena snahou reagovat na výzvy, které přináší moderní informační technologie.

Příkladem významných akcí, kterých se v roce 2005 pracovníci Úřadu aktivně zúčastnili, jsou:

1. Konference o politice v oblasti dalšího využívání informací veřejného sektoru v komerční sféře (Řecko, Atény, 14. 1. 2005). Konference byla zaměřena na potenciální ekonomický přínos dalšího využívání informací veřejného sektoru v komerční sféře, na potřebu vytvoření právního rámce a národní legislativní úpravy, na technická a organizační řešení přístupu k informacím a na vytvoření rovných podmínek přístupu k nim.
2. Seminář „Česko-německé otázky ochrany dat zaměřené na přeshraniční toky dat“ (SRN, Marktredwitz, 20. 1. 2005). Seminář se týkal mezinárodních a vnitrostátních právních aspektů, praxe a aktuálních otázek daného tématu. Značná část semináře byla věnována dotazům a podnětům účastníků z řad podnikatelských subjektů.
3. Jedenáctý workshop k vyřizování stížností (Maďarsko, Budapešť, 10. – 11. 3. 2005). Šlo o pravidelný seminář pracovníků úřadů pro ochranu osobních údajů zaměřený na vyřizování stížností a související správní problematiku.
4. Evropská konference o ochraně dat (Polsko, Krakow, 25. – 26. 4. 2005). Konference se zabývala otázkami harmonizace legislativy v zemích EU, ochranou dat ve třetích zemích, prováděním směrnice 95/46/ES, výkonem práv subjektů údajů, vzděláváním a zvyšováním povědomí o ochraně dat. Dále se zabývala i potřebou lepší výměny informací, včetně osobních údajů, mezi orgány vynuocování práva EU a obdobnými orgány ve třetích zemích v souvislosti s terorismem a závažnými trestnými činy. Zdůraznila ovšem také nezbytnost dodržování zásad ochrany základních lidských práv a svobod. Byly formulovány některé zásady pro prováděcí předpisy v této oblasti.
5. Sedmé setkání komisařů střední a východní Evropy (Slovensko, Smolenice, 22. – 25. 5. 2005). Tematicky se tato pravidelná akce soustředila na problematiku zpracování biometrických údajů, osobních údajů pro účely statistiky a dat v oblasti zdravotnictví a soudnictví. Účastníci věnovali pozornost také otázkám zabezpečení dat v informačních systémech a šíření znalostí o ochraně osobních údajů.
6. Moderní státní správa mezi informační svobodou a ochranou dat (Německo, Schwerin, 1. 6. 2005). Právo na informace (informační svobodu) na straně jedné a právo na ochranu osobních údajů na straně druhé stojí ve zdánlivém protikladu. A právě zkoumání této skutečnosti se stalo hlavní náplní většiny příspěvků, které na tomto semináři zazněly.
7. Letní akademie „Služba prostřednictvím kliknutí myši – e-Government respektující ochranu dat“ (SRN, Kiel, 29. 8. 2005). Konference ukázala, že elektronická komunikace se stává skutečností a patří jí budoucnost. Poukázala také na skutečnost, že současný stav v oblasti ochrany identity a nakládání s ní je neuspokojivý a naznačila směr dalšího vývoje.
8. Evropský workshop týkající se standardů pro zajištění diskrétnosti vůči pacientům a jejich soukromí během zdravotní péče (Belgie, Brusel, 8. 9. 2005). Cílem této akce by-

lo seznámit účastníky s přístupy a názory na standardy pro zpřístupňování informací o zdravotním stavu pacienta těmi subjekty, které s takovými daty nakládají.

9. 27. Mezinárodní konference komisařů pro ochranu dat a soukromí (Švýcarsko, Montreux, 14. – 16. 9. 2005). Konference se konala ve znamení hesla: „Ochrana osobních údajů a soukromí v globalizovaném světě: Univerzální právo respektující odlišnosti“. To se také stalo těžištěm tohoto setkání předsedů akreditovaných orgánů pro ochranu osobních údajů („komisařů“) v doprovodu dalších vybraných řídicích pracovníků a za účasti pozvaných odborníků a zástupců mezinárodních organizací činných v dané oblasti.
10. Mezinárodní symposium „Svoboda informací v Německu a Evropě“ (SRN, Postupim, 28. – 29. 9. 2005). Příspěvky přednášejících a diskuse účastníků se věnovaly zdánlivě antagonistickému vztahu mezi právem na informační svobodu a právem na ochranu dat. Konstatovaly, že tyto dvě kategorie mohou existovat vedle sebe a že je vždy potřeba hledat vzájemnou vyváženost. Právo na informační svobodu je důležitým předpokladem fungování demokratické společnosti stejně jako právo na soukromí a ochranu dat.
11. Dvanáctý workshop k vyřizování stížností (Francie, Paříž, 17. – 18. 11. 2005). Šlo o pravidelný seminář pracovníků úřadů pro ochranu osobních údajů zaměřený na vyřizování stížností a související problematiku.
12. Mezinárodní vědecká konference o ochraně osobních údajů při vynucování práva – „svoboda, bezpečnost a spravedlnost“, Budapešť 22. 11. 2005.

Úřad, sdělovací prostředky a komunikační nástroje

Po pěti letech existence Úřad vytvořil způsob komunikace, který by bylo možné charakterizovat slovy „Stále a věrně“: Stále je připraven odpovídat na otázky, které mu novináři v zastoupení veřejnosti často kladou, i zabývat se kauzami, které média odhalí. Věrný zůstává tradici pravidelných čtvrtletních setkání s novináři a bilančnímu charakteru takto plánovaných tiskových konferencí. Zajišťuje tak předně prohlubování informovanosti veřejnosti o problematice ochrany osobních údajů v souladu s problémy, které občané v souvislosti s ochranou soukromí pocítují, a vůči médiím plní kromě jiného také konzultační povinnost, kterou Úřadu obecně ukládá zákon. Úsilí o maximální otevřenost vůči veřejnosti se projevuje i v tom, že každá čtvrtletní tisková konference mj. vydává počet z obsahu i rozsahu práce, s nímž se Úřad za dané období vyrovnával.

Za uplynulé období lze konstatovat, že Úřadu adresované dotazy novinářů odrážejí velkou důvěrou v serióznost a odbornost této instituce: Poměrně častá je situace, kdy dotazy i vědomě přesahují kompetenční pravomoc Úřadu a tazatelé provázejí svou žádost slovy „Kdybyste mi mohli poradit...“.

Patrná je i lepší situace v pochopení toho, že právní otázky nelze většinou vyřešit okamžitým konstatováním, že byl či nebyl porušen zákon. Neznamená to však, že se Úřad neseťkal i v uplynulém roce se závažjícím zjednodušením svých vysvětlení, že nenarazil na citace, které byly „vlozeny do uvozovek“, aniž byla uváděná slova vyslovena, nebo že jeho vyjádření nebylo dezinterpretováno a manipulováno na základě apriorního názoru, který chtěl tazatel od počátku prokázat. Jsou to sice spíše jednotlivosti – přesto však si jich v zájmu veřejnosti nemůžeme nebyť vědomi.

Jak konstatovala už minulé zpráva, výrazný je nárůst příspěvků v médiích bezprostředně po každé tiskové konferenci. Odráží se v nich zajímavým způsobem i zájem jednotlivých médií, jejich profil i charakter jejich čtenářské obce. Úřadu se tak naskýtá vítaná možnost reflektovat problémy, které z odborného hlediska vnímá jako podstatné, v porovnání s tím, co jako hodné pozornosti nabízejí veřejnosti média.

TISKOVÉ KONFERENCE

Dvě tiskové konference v loňském roce měly zcela výjimečný charakter – byly věnovány mimořádně závažným událostem: Letní konference (15. 6. 2005) bilancovala pětileté období činnosti Úřadu.

V září byla tisková konference věnována především osobnosti nového předsedy Úřadu a jeho strategickým rozhodnutím a záměrům, s nimiž na Úřad přicházel.

Tradičně byla na tiskových konferencích předkládána fakta o práci jednotlivých složek Úřadu, statistický přehled připomínkových zákonů a jiných právních norem, přehledy o případech, které za dané období Úřad potrestal; pro informaci jsou přítomným novinářům předkládány i nejzávažnější dokumenty, jimiž se

Úřad v daném čtvrtletí vyjádřil k problematice ochrany osobních údajů. Přehled o stavu šetření kauz sledovaných, nebo objevených, případně předložených Úřadu médií, se obvykle ze zcela pochopitelných důvodů těší nejživějšímu zájmu novinářů.

Tisková konference, která proběhla v prosinci roku 2005, tradičně bilancovala čtvrtletní práci, ale také informovala o první realizaci jednoho ze záměrů nového předsedy – rozšíření prostoru pro diskusi odborné i laické veřejnosti: Prostřednictvím webových stránek se veřejnost mohla seznámit se zásadami pro využívání sledovacích kamerových systémů, které Úřad zpracoval jednak jako právní výklad z hlediska zákona o ochraně osobních údajů, jednak jako východisko pro aplikaci tohoto zákona pro uvedenou problematiku. Svého druhu veřejné připomínkové řízení se odehrává prostřednictvím rubriky diskusního fóra. Teprve po vyhodnocení názorů a návrhů, které vzejdou z této diskuse, vznikne zásadní doporučující dokument pro používání a využívání kamerových systémů, které nebudou v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů. Připomínky Úřad přijímal od 19. prosince 2005 do 15. ledna 2006.

Nezanedbatelnou složkou tiskových konferencí je ta část, která cíleně tematizuje určitý segment práce Úřadu: Například na prosincovém setkání s novináři jím bylo působení a zastoupení Úřadu v kontrolních a dozorových orgánech EUROPOLu a Schengenského informačního systému.

Odezva médií v návaznosti na tiskové konference je velmi markantní: Jestliže v denním průměru věnují monitorovaná česká média tématu ochrany osobních údajů zhruba 5 – 7 relevantních příspěvků, v prvních třech dnech následujících po tiskové konferenci stoupá počet takových příspěvků na cca 15 až 35.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST – ŠÍŘENÍ NOVÝCH EVROPSKÝCH A SVĚTOVÝCH POZNATKŮ

V roce 2005 vydal Úřad čtyři částky Věstníku. Přestože počet vydaných částek je oproti minulým létům menší, je pro to reálné vysvětlit v tom, že poslední novela zákona o ochraně osobních údajů ukončila povinnost Úřadu vydávat tiskem přehled nových registrací, a to do dvou měsíců od jejich uskutečnění. V současné době jsou publikovány v tištěné podobě pouze zrušené registrace.

O to obsáhlejší jsou však rubriky Věstníku, které přinášejí stanoviska vydávaná Úřadem, přehled zobecnění z jeho rozhodovací činnosti, překlady dokumentů týkající se ochrany osobních údajů s celoevropskou platností, ať už pořizované z vlastní iniciativy Úřadu, nebo přímo přebírané a přetiskované z Úředního věstníku EU.

Bulletin Úřadu, určený širší veřejnosti než na odbornou veřejnost orientovaný Věstník, si klade za cíl prohlubovat znalosti o ochraně osobních údajů a informovat o nejzávažnějších událostech dotýkajících se ochrany soukromí, které se odehrávají ve světě; současně je ale také vždy periodickým ohlédnutím za prací Úřadu v přibližně předchozím čtvrtletí. Posledně jmenovaná součást Bulletinu odráží snahu Úřadu být maximálně otevřený a průhledný občanům. V roce 2005 se stal nejvýraznějším materiálem informativní článek o jevu označovaném jako „phishing“. V podstatě tento fenomén zaujal celé spektrum českých periodik, která se mu s odkazem na bulletin Úřadu věnovala (20 článků jen v denících).

DALŠÍ KOMUNIKAČNÍ NÁSTROJE

Webové stránky Úřadu, které se setkávaly s pozitivní odezvou co do rozsahu podávaných informací, v roce 2005 dostaly i novou grafickou podobu. Jejich uvedení do provozu se připravuje v prvním čtvrtletí roku 2006. Přinesou ovšem i několik nových rubrik – předně těch, které se věnují informacím povinným ke zveřejnění ze zákona (např. Úřední deska), ale také těch, které prohlubují kontakt a vazbu s ve-

řejností (např. rubrika poradny, rady pro rodiče a děti a další), nebo ještě více otevřou a zprůhlední činnost Úřadu veřejnosti a rozšíří kontakt s veřejností (obsáhlejší rubrika věnovaná struktuře Úřadu, přístup k informacím o rozpočtu, informace o pracovních místech, která Úřad potřebuje obsadit, rozsáhlejší využívání diskusního fóra pro možné připomínkování dokumentů Úřadu ze strany veřejnosti) a v neposlední řadě i kontinuální a přímý přístup k informacím o aktuálním dění v Úřadě. Při tvorbě stránek byl položen značný důraz také na vytvoření uživatelského komfortu. S tím souvisí například možnost podat registrační formulář elektronicky, nebo přístupnost stránek pro zrakově postižené spoluobčany.

V roce 2005 Úřad distribuoval rovněž informační leták o ochraně osobních údajů v nákladu 200 000 výtisků na samosprávné orgány – ve škále od magistrátů po obecní úřady, v úhrnu na 6 370 míst. Průvodní dopis předsedy oslovil představitele samosprávy žádostí, aby občanům svěřených jim samosprávných celků umožnili dle místních zvyklostí přístup k letáku a k informacím, které jsou formulovány s ohledem na prohloubení znalosti občanů o právu na ochranu soukromí.

V řadě případů se na Úřad následně obracely samosprávné úřady se žádostí o elektronickou podobu informací pro vlastní webové stránky, eventuálně s žádostí o možnost publikovat informace obsažené v letáku formálně zpracované pro potřeby vlastních vydávaných periodik, např. kontinuální text článku apod.

Následně byl pořízen dotisk letáku v objemu 100 000 ks. Z tohoto nákladu byly pokryty dodatečné požadavky samosprávných úřadů, především ale byl leták distribuován na základě spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (poskytnutých jím informačních podkladů) na krajské školské úřady se žádostí o využití letáku v rámci výuky na gymnáziích. V souvislosti s touto aktivitou využil Úřad i možnosti poskytnuté Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy setkat se s představiteli školských krajských úřadů. V rámci jejich setkání ve Zlíně, kterého se zúčastnil předseda Úřadu a tisková mluvčí, byli zástupci školských úřadů informováni o problematice ochrany osobních údajů a bylo jim nabídnuto dodání informačního letáku. Distribuce se v tomto případě uskutečnila na základě požadavků krajů. V návaznosti na uvedené setkání ve Zlíně se uskutečnila ještě beseda s řediteli středních škol v Liberci.

Leták byl také distribuován v nákladu 5 000 ks prostřednictvím časopisu Moderní obec.

Ve všech složkách informační kampaně usiloval Úřad o to, aby nevznikl dojem donucovacího tlaku z jeho strany, naopak aby bylo patrné, že plně respektuje rozličné místní zvyklosti, které lépe zná místní samospráva, a v souladu s tím poskytl službu občanům.

Komunikace s veřejností tohoto typu je plánována i na příští rok – mj. se zaměřením na informování o ochraně osobních údajů v schengenském prostoru.

Společnost BENY TV společně s ČT poskytly Úřadu v roce 2005 k nekomerčnímu využití sekvenci série „Neznalost neomlouvá“, věnovanou ochraně osobních údajů.

Úřad připravoval také v rámci komunikačních postupů a kontaktů s veřejností podporu vznikající dozorové instituce v Bosně a Hercegovině, v rámci twinningového projektu, o němž bližší informaci obsahuje kapitola věnovaná zahraničním aktivitám a vztahům Úřadu (viz s. 39). Projekt bude realizován v roce 2006.

KNIHOVNA JAKOŽTO ODBORNÉ ZÁZEMÍ

Odborná knihovna Úřadu, která poskytuje základně zázemí pro vlastní pracovníky, sloužila i v loňském roce také studentům středních a vysokých škol, kteří se ve svých seminárních, závěrečných či diplomových pracích (6) věnovali ochraně osobních údajů. Většina prací, které vznikly za podpory knihovny Úřadu, se následně stává i součástí této knihovny a vytváří tak i touto cestou v České republice unikátní knihovní fond.

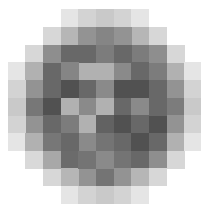
Úřad tak rovněž podporuje odborné pracovníky, kteří v budoucnu pomohou pěstovat odpovídající povědomí, znalosti o ochraně osobních údajů, ale také respekt k ochraně osobních údajů – tomuto klíči k soukromí každého občana.

KOMUNIKACE ÚŘADU S MÉDII V ČÍSLECH:

Období: leden – prosinec 2005

Agenturní servis	-----	18
Tisk celkem	-----	177
Z toho:		
Denní tisk	-----	125
Ostatní periodika	-----	52
Televize	-----	52
Rozhlas	-----	27
Média celkem	-----	274

Správa a rozvoj informačního systému

Rozvoj informačního systému v roce 2005 probíhal zejména v těchto směrech:

1. Obnova hardwaru
2. Modernizace aktivních prvků a páteřní kabeláže sítě
3. Upgrade softwarových produktů Microsoft Windows pro servery a pracovní stanice
4. Upgrade webových stránek Úřadu
5. Vývoj aplikací pro podporu kontrolních a správních činností
6. Vytvoření bezpečného vzdáleného připojení k informačnímu systému Úřadu

Obnova hardwaru se týkala kompletní výměny serverů Úřadu, zálohovací knihovny a instalace jednotného datového prostoru. V souvislosti s tím bylo přistoupeno k modernizaci aktivní a pasivní části sítě, s cílem zkvalitnit její spolehlivost a rychlost.

Upgrade softwarových produktů Microsoft Windows pro servery a pracovní stanice je řešen prostřednictvím licenčního modelu pro tyto produkty – multilicenční smlouvou „Microsoft Enterprise Agreement“. To vytvořilo základní podmínky pro standardizaci softwarového vybavení a umožnilo to rovněž s dostatečným předstihem plánovat výdaje na upgrade softwarových produktů. V roce 2005 pokračoval vývoj aplikací pro podporu základních činností Úřadu, například úprava modulu pro zpracování stížností na nevyžádaná obchodní sdělení, vývoj modulu pro kontrolní a správní činnost a příprava nové verze modulu pro registraci správců osobních údajů.

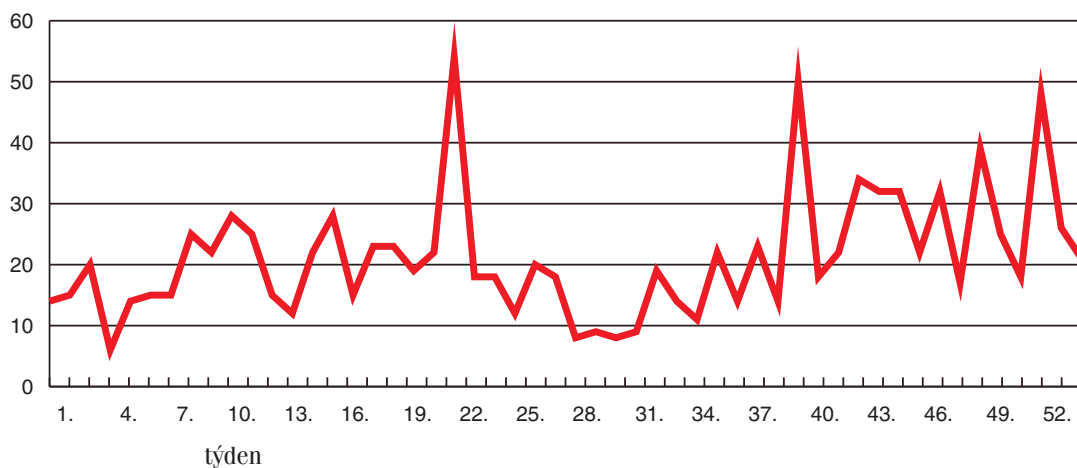
Byl proveden zásadní upgrade agendy spisové služby. Používané programové aplikace byly postupně upravovány, a to jak z pohledu nové funkcionality vzhledem k legislativním změnám, tak i z pohledu nové verze a celkovému nasazení spisové služby.

Značné úsilí se věnovalo zdokonalování ochrany proti nežádoucímu průniku do systému i proti napadení systému viry. Byla vypracována studie řízení informační bezpečnosti. V rámci této studie se zpracovala analýza rizik IS a byly provedeny hloubkové bezpečnostní testy. To umožnilo stanovit bezpečnostní plán Úřadu jako jeho základní dokument pro stanovení strategie ochrany dat a informačního systému vypracování příslušných předpisů. Dále byl v průběhu roku nasazen nový modul antispamové ochrany informačního systému se zdokonalenou heuristickou analýzou.

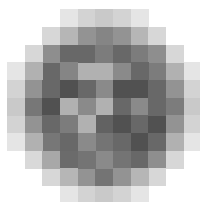
NEVYŽÁDANÁ OBCHODNÍ SDĚLENÍ

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti stanovuje Úřadu kompetenci v oblasti dozoru a posuzování nevyžádaných obchodních sdělení, rozesílaných elektronickými prostředky. V roce 2005 přijal Úřad celkem 1105 podnětů na rozesílání nevyžádaných obchodních sdělení (NOS). Přehled je uveden v následujícím grafu.

Počet přijatých podnětů na rozesílání NOS v roce 2005

Personální zabezpečení Úřadu

Ke 31. 12. 2004 měl Úřad pro ochranu osobních údajů 74 zaměstnanců, pro rok 2005 byl státním rozpočtem stanoven počet zaměstnanců na 77.

K 1. září 2005 byl do funkce předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů na dobu pěti let jmenován prezidentem republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky pan RNDr. Igor Němec. Pod jeho vedením pokračovaly práce na optimalizaci postupů při výkonu administrativních činností, které byly zahájeny již v roce 2004 zřízením nového organizačního útvaru – Sekce kontrolních a správních činností Úřadu. Cílem dalších připravovaných organizačních změn je snaha o takové organizační uspořádání Úřadu, které zajistí fungující servis pro inspektory Úřadu a tím i maximální účinnost při výkonu kontrolních a správních činností Úřadu.

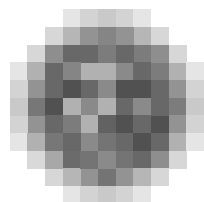
K 31. 12. 2005 měl Úřad pro ochranu osobních údajů 80 zaměstnanců (z toho 4 ve výpovědní době).

Členění zaměstnanců ÚOOÚ podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2005

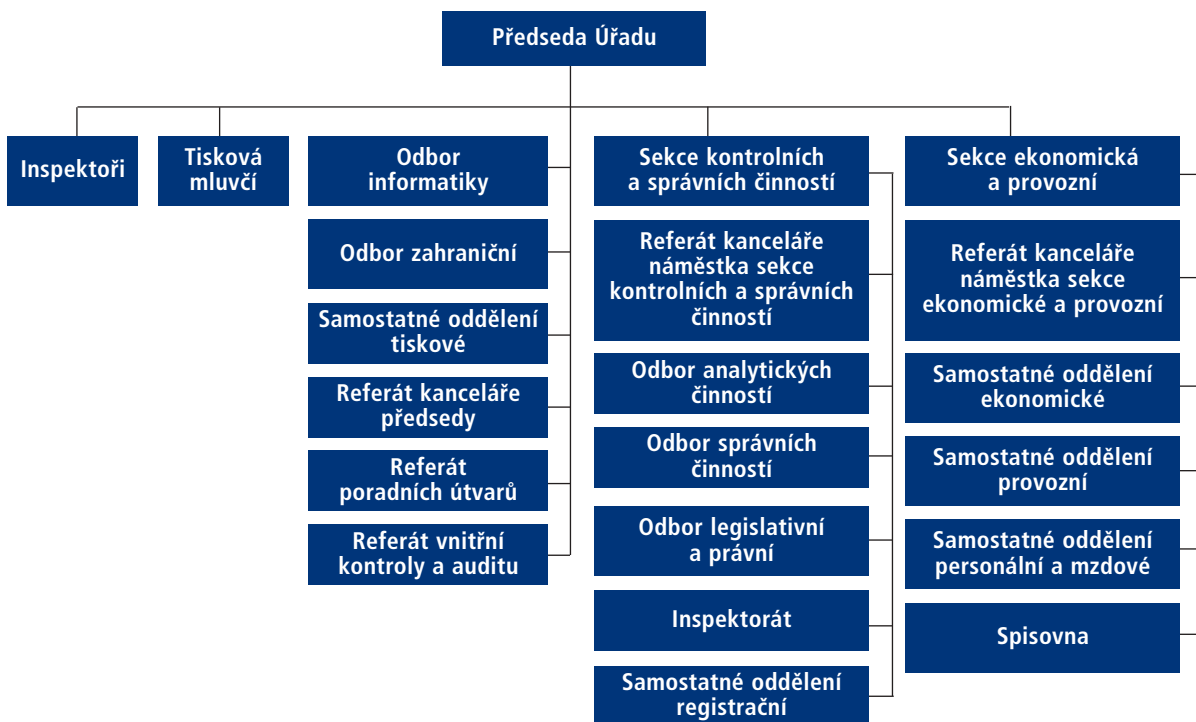
Věk	muži	ženy	celkem	%
21 – 30 let	2	9	11	13,75 %
31 – 40 let	5	4	9	11,25 %
41 – 50 let	8	10	18	22,50 %
51 – 60 let	23	14	37	46,25 %
61 let a více	4	1	5	6,25 %
Celkem	42	38	80	100 %
%	52,50 %	47,50 %	100 %	

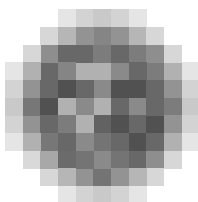
Členění zaměstnanců ÚOOÚ podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2005

Vzdělání	muži	ženy	celkem	%
VŠ	34	14	48	60,00 %
Vyšší odborné	0	1	1	1,25 %
ÚS odborné	4	18	22	27,50 %
ÚS všeobecné	2	4	6	7,50 %
Střední odborné	1	1	2	2,50 %
Vyučení	1	0	1	1,25 %
Celkem	42	38	80	100 %

Organizační struktura Úřadu pro ochranu osobních údajů

Hospodaření Úřadu

Rozpočet Úřadu byl schválen zákonem č. 675/2004 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2005.

Čerpání státního rozpočtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů

Souhrnné ukazatele

	v tisících Kč
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem	41 052,29
Výdaje celkem	71 051,67

Dílčí ukazatele výdajů

Jednotné dílčí ukazatele:

Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	28 841,79
z toho: platy zaměstnanců	28 294,45
ostatní platby za provedenou práci	547,34
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem*)	10 100,78
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	565,61
Výdaje na financování programů podle přílohy č. 5	20 119,48
z toho: kapitálové výdaje	8 323,89
neinvestiční výdaje sledované v ISPROFIN	11 795,59
Běžné neinvestiční výdaje a související výdaje	21 003,82
Převod do rezervního fondu	2 420,00

Specifické dílčí ukazatele

*) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Příjmy

Příjmy nebyly pro rok 2005 rozpočtem rozepsány. Rozpočet příjmů kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů byl naplněn částku 41 052,29 tisíc Kč.

Jednalo se zejména o refundace zahraničních cest našich zaměstnanců Radou Evropy a Evropskou komisí, úroky za finanční prostředky uložené na účtech u ČNB, pojistnou náhradu, převody z vlastních fondů a o příjmy vztahující se k roku 2004 (odvod zůstatku depozitního účtu, po vyplacení platů a přidělu do FKSP za prosinec 2004).

Na příjmovém účtu se projevilo použití finančních prostředků z rezervního fondu v celkové výši 813,30 tisíc Kč na doplnění mobiliáře v prostorách Úřadu a 260 tisíc Kč na akci „Elektronická podatelna“.

Úroky z finančních prostředků uložené na účtech u ČNB činily 165,81 tisíc Kč. Veškeré příjmy Úřadu byly odvedeny do státního rozpočtu.

1. Běžné výdaje

Čerpání běžných výdajů ve výši 21 003,82 tisíc Kč odpovídá běžným provozním výdajům, které vyplývají z hlavní činnosti Úřadu; jde zejména o položky spojené s nákupem drobného hmotného majetku, materiálu, služeb, cestovního, údržby a o výdaje související s neinvestičními nákupy.

Výdaje za vodu, plyn a elektrickou energii činily v roce 2005 899,37 tisíc Kč.

Výše uvedené částky odpovídají požadavku na účelný a hospodárný provoz Úřadu.

2. Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci

Čerpání rozpočtu na platy zaměstnanců a ostatní výdaje za provedenou práci odpovídají kvalifikační struktuře a plnění plánu pracovníků (viz tabulka).

Stav k 31. 12. 2005 byl 80 zaměstnanců.

V souladu s úkolem redukce počtu systemizovaných míst v ústředních orgánech státní správy pro roky 2004 - 2006 byl plán snížen o 2 zaměstnance.

3. Výdaje na financování programů zařazených v informačním systému Ministerstva financí – ISPROFIN

V souladu se schválenou dokumentací programu 243 010 „Rozvoj a obnova materiálně-technické základny Úřadu pro ochranu osobních údajů“ bylo celkem vyčerpáno 20 119,48 tisíc Kč.

Z toho na investiční výdaje bylo čerpáno 8 323,89 tisíc Kč.

V programu 243 010 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny“ se jednalo zejména o:

podprogram 243 011 „Pořízení, obnova a provozování ICT ÚOOÚ“,

kde byly v roce 2005 čerpány

investiční systémově určené výdaje SR na:

	v tis.Kč
akci 243011 0002 „Rozšíření programu agendy IS“	662,53
akci 243011 0007 „Reprodukce výpočetních sítí“	586,86
akci 243011 0009 „Elektronická podatelna – spisová služba“	701,53
akci 243011 0010 „Obnova serverů“	3 133,96
akci 243011 0011 „Pořízení notebooku“	81,99
akci 243011 0013 „Pořízení notebooků“	116,23
akci 243011 0014 „Upgrade serverů Microsoft a OS pracovních stanic“	776,33

neinvestiční systémově určené výdaje SR na:

akci 24301P200 „Provozování ICT Úřadu“	6 747,76

podprogram 243 012 „Reprodukce majetku ÚOOÚ“

– kde byly čerpány

investiční systémově určené výdaje SR na:

akci 243012 0111 „Stavební úpravy administrativního objektu“	488,92
akci 243012 0116 „Pořízení kuchyňské sestavy“	80,76
akci 243012 0118 „Pořízení vícekapacitního vozidla (mikrobusu)“	809,29
akci 243012 0119 „Pořízení multifunkčních kopírovacích strojů“	665,50

neinvestiční systémově určené výdaje SR na:

akci 243012 5501 „Nájemné a služby“	2 587,05
akci 243012 5502 „Údržba zařízení a DHIM“	1 647,47
akci 243012 5503 „Vybavení kanceláří mobiliářem“	813,30

(prostředky na tuto akci byly čerpány z rezervního fondu)

Neinvestiční systémově určené výdaje byly čerpány ve výši 11 795,59 tisíc Kč a byly použity na úhradu provozních nákladů ICT, služeb a údržby zařízení a drobného hmotného dlouhodobého majetku.

4. Interní audit a vnitřní kontrola

V souladu s přijatým plánem byl proveden Českým a moravským účetním dvorem, s.r.o. audit se zaměřením na zadávání veřejných zakázek. Poznatky budou zapracovány do vnitřní směrnice. Další externí audity byly přesunuty z důvodů zásadních organizačních a personálních změn na rok 2006.

V současné době není funkce interního auditu personálně zajištěna a Úřad plánuje její zajištění externí spoluprací.

5. Použití rezervního fondu

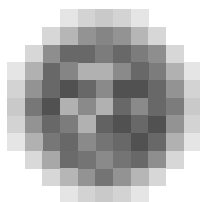
Část prostředků, uložená v rezervním fondu, byla použita na financování podprogramu 243012 5503 „Vybavení kanceláří mobiliářem“, a to ve výši 813,30 tisíc Kč. Dále bylo použito 260 tisíc Kč z rezervního fondu ke krytí výdajů akce „Elektronická podatelna“.

Přehled čerpání rozpočtu v roce 2005

Druh rozpočtové skladby	Název ukazatele	Schválený rozpočet 2005 v tisících Kč	Upravený rozpočet 2005 v tisících Kč	Skutečnost dle účetních výkazů k 31.12.2005 v tis. Kč	Skutečnost / Upravený rozpočet v %
PŘÍJMY CELKEM		0	0	41 052,29	0
501	Platy	27 066	28 316,00	28 294,45	99,92
5011	Platy zaměstnanců	20 111	20 111,00	20 104,09	99,97
5014	Platy zaměstnanců odvozované od platů ústavních činitelů	6 955	8 205,00	8 190,36	99,82
502	Ostatní platby za provedenou práci	1 990	1 740,00	547,34	31,46
5021	Ostatní osobní výdaje	1 109	859,00	547,34	63,72
5024	Odstupné	300	300,00	0,00	0,00
5026	Odchodné	581	581,00	0,00	0,00
503	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	10 170	10 520,00	10 100,78	96,02
5031	Povinné pojistné na sociální zabezpečení	7 555	7 815,00	7 509,54	96,09
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	2 615	2 705,00	2 591,24	95,79
513	Nákup materiálu	8 250	8 415,00	3 421,35	40,66
514	Úroky a ostatní finanční výdaje	20	20,00	14,02	70,10
515	Nákup vody, paliv a energie	1 350	1 350,00	1 119,93	82,96
516	Nákup služeb	24 486	22 836,00	10 441,56	45,72

5167	Školení a vzdělávání	1 000	1 000,00	788,14	78,81
517	Ostatní nákupy	8 113	8 222,00	4 160,95	50,61
5171	Opravy a udržování	4 893	4 692,00	1 272,84	27,13
5173	Cestovné	2 450	2 300,00	2 020,31	87,84
518	Poskytnuté zálohy	0	1,00	-0,11	-11,00
519	Výdaje související s neinvestičními nákupy	2 269	2 269,00	1 846,12	81,36
534	Převody vlast. fondům	541	566,00	2 765,61	488,62
5342	Převody FKSP	541	566,00	565,61	99,93
536	Ostatní neinvestiční transfery jiných veřejných rozpočtů	10	10,00	5,60	56,00
542	Náhrady placené obyvatelstvu	60	60,00	10,18	16,97
5429	Ostatní náhrady placené obyvatelstvu	60	60,00	10,18	16,97
BĚŽNÉ VÝDAJE CELKEM		84 325	84 325,00	62,727,78	74,39
611	Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	401	2 070,00	2 294,12	110,83
612	Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	7 665	5 996,00	5 809,77	96,89
6361	Investiční převody do RF			220,00	
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE CELKEM		8 066	8 066,00	8 323,89	103,20
VÝDAJE CELKEM		92 391	92 391,00	71 051,67	76,90
z toho: použití rezerv. fondu				1 073,30	

Číselné údaje jsou použity z výkazů zpracovaných ke dni 31. 1. 2006.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

K § 18 odst. 1 písm. a)

V roce 2005 Úřad obdržel 12 dotazů, které tazatelé kvalifikovali jako žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.

Všechny dotazy byly zodpovězeny ovšem s odkazem nebo upozorněním na jejich odpovídající kvalifikaci.

K § 18 odst. 1 písm. b)

V průběhu roku 2005 obdržel Úřad 5 dotazů příslušných podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

V 6 dalších případech se dotazy týkaly konzultací spojených s objasněním povinností ukládaných zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění.

Další 1 dotaz se týkal zákona č. 480/2004 Sb. o některých službách informační společnosti.

Z uvedených 6 případů dotazů odpovídajících konzultační povinnosti ukládané Úřadu zákonem o ochraně osobních údajů, šlo v 1 případě o důvodnou stížnost, kterou se Úřad v souladu se svou povinností dozorového orgánu zabýval v rámci své kontrolní činnosti.

Ve všech případech však Úřad tazatelům odpověděl v termínech ukládaných zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

K § 18 odst. 1 písm. c)

V roce 2005 není předmětné.

K § 18 odst. 1 písm. d)

Žádná řízení o sankcích se neuskutečnila.

K § 18 odst. 1 písm. e)

V roce 2005 není předmětné.